

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa Stowarzyszenia (...) w P., działającego na rzecz D. Ś. (1) i Ł. K. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. (aktualnie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.), o ryczałty za noclegi zasądził od pozwanego na rzecz D. Ś. (1) ryczałty za noclegi za okres od stycznia 2010 roku do września 2012 roku wraz z ustawowymi odsetkami (pkt I) oraz na rzecz Ł. K. ryczałty za noclegi za okres od lutego 2010 roku do grudnia 2012 roku wraz z ustawowymi odsetkami (pkt II) a także zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na rzecz Stowarzyszenia (...) w P. kwotę 3.600 złotych tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego powoda (pkt III), obciążył i nakazał pobrać od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Kasa Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 10.232 złote tytułem kosztów sądowych (pkt IV) i nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.188,73 oraz w punkcie II do kwoty 2.714,49 zł (pkt V).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu następujące ustalenia faktyczne.

D. Ś. (2) zatrudniony był (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na podstawie umowy o pracę od dnia 22 września 2006 r do 31 sierpnia 2010 roku na stanowisku kierowcy krajowego, a w okresie od 1 września 2010 roku do 31 stycznia 2013 roku na stanowisku kierowcy międzynarodowego, z miejscem wykonywania pracy w siedzibie pracodawcy i Europie.

Ł. K. zatrudniony był (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na podstawie umowy o pracę od dnia 15 lutego 2010 roku do 12 stycznia 2013 roku na stanowisku kierowcy międzynarodowego, z miejscem wykonywania pracy w siedzibie pracodawcy i Europie.

Wynagrodzenie było płatne u pozwanego do 10 – go dnia następnego miesiąca kalendarzowego.

W dniu 10 marca 2010 roku D. Ś. (1) wyraził zgodę na potrącenie kwoty 28,40 złotych z diet.

D. Ś. (1) złożył oświadczenie, że zapoznał się z treścią Regulaminu Pracy, który wszedł w życie z dniem 13 lipca 2011 r.

Ł. K. w dniu 15 lutego 2010 roku złożył oświadczenie, iż przed rozpoczęciem pracy u pozwanego na stanowisku kierowcy międzynarodowego zapoznał się z treścią obowiązującego w zakładzie pracy Regulaminu Pracy oraz Regulaminu Wynagradzania.

Ł. K. złożył oświadczenie, że zapoznał się z treścią Regulaminu Pracy, który wszedł w życie z dniem 13 lipca 2011 r.

Wykonując zadania służbowe pracownicy odbywali podróże służbowe. D. Ś. (3) na polecenie pozwanego wykonywał zadania służbowe poza siedzibą pozwanego między innymi w Francji, Niemczech, Belgii, Holandii, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, W., Czechach, W.. Ł. K. wykonywał zadania służbowe poza siedzibą pozwanego między innymi w Francji, Belgii, Holandii, Wielkiej Brytanii, W. oraz w Luksemburgu. Pracownicy pozwanego nocowali w kabinie samochodu ciężarowego, w której była leżanka. Niektóre samochody wyposażone były w klimatyzację, ogrzewanie postojowe. Ze względu na bezpieczeństwo ładunku zalecane jest, aby kierowcy nocowali na terenie baz. Bazy mają zaplecze sanitarne. Na terenie baz pozwanej są zapewnione warunki socjalne w postaci prysznica, toalety, kąpieliska socjalnego, kąpieliska, gdzie można przygotować posiłek. W ramach opłaty parkingowej poza bazą jest zapewniony prysznic i toaleta. Zdarzało się, że kierowcy nocowali na parkingach. Pozwany zwraca koszty opłaty parkingowej po przedstawieniu przez kierowcę stosownego potwierdzenia. W ramach opłaty parkingowej poza bazą jest zapewniony prysznic i toaleta.

W myśl zapisów regulaminu wynagradzania z 20 lipca 2006 roku (§15) pracownikom pozwanego przysługiwały diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jest uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w

sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju . Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców wynosi 40 EUR za pełną dobę. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców – stażystów wynosi 20 EUR za pełną dobę.

Zgodnie z § 25 Regulaminu Pracy z dnia 1 kwietnia 2010 r. za czas podróży służbowej przysługują świadczenia określone przepisami wydanymi przez Ministra Gospodarki i Pracy dla sfery budżetowej – diety, ryczałt za nocleg. Wskazano, że nie przysługuje ryczałt za nocleg kierowcy, przy nie korzystaniu z hotelu, jeżeli samochód wyposażony jest w miejsce do spania.

Kolejny Regulamin Pracy, zatwierdzony w dniu 28 czerwca 2011 r. zawierał tożsamą regulację prawną.

Zgodnie z § 15 Regulaminu Wynagradzania (...) z dnia 1 kwietnia 2010 r. pracownikom przysługują diety rozumiane jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jest uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Wysokość diet rozumianych jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju wynosi łącznie 38 EUR za każdą pełną dobę, z czego kwotą 13 EUR stanowi dietę rozumianą jako pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, kwota 25 EUR obejmuje zwiększenie innych kosztów socjalnych. Łącznie z tytułu kosztów podróży Regulamin Wynagradzania, na skutek porozumień zawieranych z organizacjami związkowymi z dnia 1 kwietnia 2010 r przewidywał, że pozwany będzie wypłacał kierowcom diety rozumiane jako:

- od 1 kwietnia 2010 r. 38 EUR (13 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 25 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych),
- od 1 stycznia 2011 r. 41 EUR (14 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 27 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych),
- od 1 marca 2012 r. (14 EUR tytułem rekompensaty zwiększonych kosztów wyżywienia oraz 28 EUR jako rekompensatę zwiększonych innych kosztów socjalnych).

Wysokość diety nie zależała od tego do jakiego kraju kierowca jeździł.

Każdy kierowca miał obowiązek prowadzenia karty realizacji zadań, do której wpisywał godzinę przekroczenia granicy. Do karty wpisywane były czynności i dane związane z załadunkiem i rozładunkiem, tankowanie paliwa i wszelkie uwagi. Delegacje były rozliczane w okresach miesięcznych.

Po powrocie do kraju kierowca dokonywał rozliczenia jazdy w ustalonym trybie, przestrzegając obowiązku niezwłocznego zdania dokumentów stanowiących podstawę do zafakturowania wykonania usługi przewozowej, między innymi, wykresówek tachografu, dokumentów księgowych potwierdzających poniesione wydatki i koszty. Kierowca zobowiązany był do należytego wypełnienia wszystkich formularzy dotyczących delegacji krajowych i zagranicznych. Kierowca miał obowiązek wypełniać i doręczać przełożonemu, m.in. formularz rozliczenia delegacji krajowych i zagranicznych oraz kartę realizacji zadań. Na karcie realizacji zadania nie były odnotowywane noclegi. Z zapisów tarczek tachografu nie wynikają miejsca noclegu.

Został sporządzony protokół kontroli przez PIP w maju 2012 r, z którego wynikało, m.in., że kwota diety na pokrycie zwiększonych innych kosztów socjalnych w przypadku noclegów w Niemczech, Austrii, W., na W., w Czechach - jako ryczałt jest wystarczająca, natomiast dla części państw ryczałt jest zbyt niski: Francja, Hiszpania, Wielka Brytania, Niderlandy. Wskazano, że ze względu na to, że podróże odbywają się po różnych krajach oraz z uwagi na brak

ewidencjonowania krajów w jakim kierowca odbywał nocleg, nie jest możliwe ustalenie, czy wielkość ryczałtu na pokrycie zwiększonych innych kosztów socjalnych pokrywa należności – a według oświadczenia A. G., kwota ta obejmuje także koszty noclegów.

Wysokość ryczałtu za noclegi, przy przyjęciu uśrednionej wartości noclegu na 29,160 EURO według kursu z dnia wymagalności roszczenia dla D. Ś. (1) wynosi :

- 233,48 złotych za 2 noclegi w okresie od 27 stycznia do 29 stycznia 2010 roku,
- 336,93 złotych za 3 noclegi w okresie od 22 marca do 25 marca 2010 roku,
- 838,26 złotych za 7 noclegów w okresie od 3 maja do 10 maja 2010 roku,
- 2.147,23 złotych za 18 noclegów w okresie od 11 maja do 29 maja 2010 roku
- 3.460,36 złotych za 29 noclegów w okresie od 4 czerwca do 3 lipca 2010 roku,
- 2.542,66 złotych za 22 noclegi w okresie od 30 lipca do 21 sierpnia 2010 roku,
- 2.531,76 złotych za 22 noclegi w okresie od 27 sierpnia do 19 września 2010 roku,
- 2.562,49 złotych za 22 noclegi w okresie od 24 września do 16 października 2010 roku,
- 2.581,99 złotych za 22 noclegi w okresie od 22 października do 13 listopada 2010 roku,
- 2.542,99 złotych za 22 noclegi w okresie od 19 listopada do 11 grudnia 2010 roku,
- 790,56 złotych za 7 noclegów w okresie od 17 grudnia do 24 grudnia 2010 roku,
- 2.984,88 złotych za 26 noclegów w okresie od 3 stycznia do 29 stycznia 2010 roku,
- 2.605,53 złotych za 22 noclegi w okresie od 11 lutego do 5 marca 2010 roku,
- 2.532,66 złotych za 22 noclegi w okresie od 11 marca do 2 kwietnia 2011 roku,
- 2.400,88 złotych za 21 noclegów w okresie od 16 kwietnia do 7 maja 2011 roku,
- 2.552,48 złotych za 22 noclegi w okresie od 13 maja do 4 czerwca 2011 roku,
- 2.318,80 złotych za 20 noclegów w okresie od 18 czerwca do 8 lipca 2011 roku,
- 2.674,30 złotych za 22 noclegi w okresie od 29 lipca do 20 sierpnia 2011 roku,
- 2.829,87 złotych za 22 noclegi w okresie od 26 sierpnia do 17 września 2011 roku,
- 1.001,35 złotych za 8 noclegów w okresie od 23 września do 1 października 2011 roku,
- 2.299,34 złotych za 18 noclegów w okresie od 11 października do 29 października 2011 roku,
- 2.899,35 złotych za 22 noclegi w okresie od 4 listopada do 26 listopada 2011 roku,
- 2.763,89 złotych za 21 noclegów w okresie od 2 grudnia roku do 23 grudnia 2011 roku,
- 2.672,19 złotych za 22 noclegi w okresie od 20 stycznia do 11 lutego 2012 roku,
- 2.669,75 złotych za 22 noclegi w okresie od 24 lutego do 17 marca 2012 roku,

- 2.682,84 złotych za 22 noclegi w okresie od 23 marca do 14 kwietnia 2012 roku,
- 1.910 złotych za 15 noclegów w okresie od 20 kwietnia do 5 maja 2012 roku,
- 2.739,93 złotych za 22 noclegi w okresie od 18 maja do 9 czerwca 2012 roku,
- 2.670,58 złotych za 22 noclegi w okresie od 15 czerwca do 7 lipca 2012 roku,
- 2.609,70 złotych za 22 noclegi w okresie od 13 lipca do 4 sierpnia 2012 roku,
- 3.582,92 złotych za 30 noclegów w okresie od 30 sierpnia do 29 września 2012 roku

Łączna kwota z tytułu noclegów za wskazany okres na rzecz D. Ś. (1) wyniosła 71.970,64 złotych

(opinia biegłego ds. rachunkowych –k.1098-1099).

Wysokość ryczałtu za noclegi, przy przyjęciu uśrednionej wartości noclegu na 34,875 EURO według kursu z dnia wymagalności roszczenia dla Ł. K. wynosi :

- 2.158,57 złotych za 16 noclegów w okresie od 15 lutego do 3 marca 2010 roku,
- 4.178,87 złotych za 31 noclegów w okresie od 8 marca do 8 kwietnia 2010 roku,
- 2.282,11złotych za 16 noclegów w okresie od 19 kwietnia do 5 maja 2010 roku,
- 2.130,79 złotych za 15 noclegów w okresie od 11 maja do 26 maja 2010 roku,
- 2.746,45 złotych za 19 noclegów w okresie od 31 maja do 19 czerwca 2010 roku,
- 3.224,54złotych za 23 noclegi w okresie od 28 czerwca do 21 lipca 2010 roku,
- 3.202,24 złotych za 23 noclegi w okresie od 26 lipca do 18 sierpnia 2010 roku,
- 2.477,42 złotych za 18 noclegów w okresie od 30 sierpnia do 17 września 2010 roku,
- 3.296,61 złotych za 24 noclegi w okresie od 11 października do 4 listopada 2010 roku
- 2.087,84 złotych za 15 noclegów w okresie od 15 listopada do 30 listopada 2010 roku
- 1.263,03 złotych za 9 noclegów w okresie od 4 marca do 13 marca 2011 roku
- 1.790,74 złotych za 13 noclegów w okresie 18 marca do 31 marca 2011 roku
- 1.803,75 złotych za 13 noclegów w okresie 30 kwietnia do 13 maja 2011 roku
- 2.220,17 złotych za 16 noclegów w okresie od 19 maja do 4 czerwca 2011 roku
- 3.050,59 złotych za 22 noclegi w okresie od 16 czerwca 2011 roku do 8 lipca 2011 roku
- 2.023,89 złotych za 14 noclegi w okresie od 4 sierpnia do 18 sierpnia 2011 roku
- 3.384,49 złotych za 22 noclegi w okresie od 25 sierpnia do 16 września 2011 roku,
- 3.208,46 złotych za 21 noclegów w okresie od 29 września do 20 października 2011 roku
- 3.438,81złotych za 22 noclegi w okresie od 27 października do 18 listopada 2011 roku,

- 3.388,79 złotych za 22 noclegi w okresie od 24 listopada do 16 grudnia 2011 roku,
- 3.096,19 złotych za 21 noclegów w okresie 12 stycznia do 2 lutego 2012 roku,
- 2.014,28 złotych za 14 noclegów w okresie od 9 lutego do 23 lutego 2012 roku,
- 3.334,03 złotych za 23 noclegi od 1 marca do 24 marca 2012 roku,
- 2.041,86 złotych za 14 noclegów od 30 marca do 13 kwietnia 2012 roku
- 3.385,57 złotych za 22 noclegi w okresie od 27 kwietnia do 19 maja 2012 roku,
- 3.089,01 złotych za 21 noclegów w okresie od 1 czerwca do 22 czerwca 2012 roku,
- 4.004,82 złotych za 28 noclegów w okresie od 13 lipca do 10 sierpnia 2012 roku,
- 3.156,31 złotych za 22 noclegi w okresie od 24 sierpnia do 15 września 2012 roku,
- 2.028,34 złotych za 14 noclegów w okresie od 28 września do 12 października 2012 roku
- 3.163,30 złotych za 22 noclegi w okresie od 19 października do 10 listopada 2012 roku
- 1.984,39 złotych za 14 noclegów w okresie od 23 listopada do 7 grudnia 2012 roku.

Łączna kwota z tytułu noclegów za wskazany okres na rzecz Ł. K. wyniosła 84.656,26 złotych.

Przy założeniu, że powód w ramach innych kosztów socjalnych otrzymywał ryczałt za nocleg, występowałaby niedopłata z tego tytułu w porównaniu z należnościami wyliczonymi na podstawie rozporządzenia wykonawczego.

Na liście płac jednym z elementów płacy była dieta zagraniczna. Nie wyszczególniano pozycji: ryczałt za noclegi.

Miesięczne wynagrodzenie D. Ś. (1) liczone, jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy wyniosło 3.188,73 złotych, dla Ł. K. 2.714,49 złotych.

Stowarzyszenie (...) z siedzibą w P. jest zarejestrowane w KRS pod numerem KRS (...), jest stowarzyszeniem podlegającym obowiązkowi wpisu do KRS na podstawie ustawy Prawo o Stowarzyszeniach. Prezesem zarządu jest E. W..

Siedzibą Stowarzyszenia jest P.. Stowarzyszenie posiada osobowość prawną, opiera swoją działalność na pracy społecznej ogółu członków. Jednym z celów stowarzyszenia jest ochrona praw pracowniczych i ubezpieczonych w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej.

Stowarzyszenie ma siedzibę w P. przy ul. (...), w tym zakresie została zawarta umowa o świadczenie usług (...) w dniu 28 kwietnia 2010 r pomiędzy Stowarzyszeniem a mProjekt sp z oo w P.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sąd rejonowy uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W uzasadnieniu sąd podkreślił, iż w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu pozwanego o braku zdolności sądowej i w związku z tym procesowej Stowarzyszenia (...) w P.. Strona pozwana podnosiła, iż powodowe stowarzyszenie prowadzi działalność gospodarczą nakierowaną na osiągnięcie zysku oraz jest ściśle powiązane osobowo i kapitałowo z Kancelarią pełnomocnika procesowego, przy czym obawy te mają charakter głównie domysłów opartych na informacjach z różnych stron internetowych. W myśl art 199 §1 pkt 3 Sąd odrzucił pozew jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie.

Zgodnie z art. 64 kpc zdolność sądowa to zdolność do występowania w procesie jako strona. Mają ją każda osoba fizyczna i prawna. Każdy podmiot mający zdolność prawną ma zdolność sądową.

Zgodnie z art. 8 kpc organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu. Przepis ten przewiduje udział organizacji pozarządowych w postępowaniu cywilnym, który wyraża się w możliwości wszczęcia postępowania oraz wzięcia udziału w toczącym się postępowaniu.

Organizacje pozarządowe mogą wszcząć postępowanie zarówno w procesie, jak i w postępowaniu nieprocesowym, egzekucyjnym czy zabezpieczającym, przy czym wszcząć postępowanie lub wstąpić do niego mogą tylko te organizacje, których zadanie statutowe (wynikające z postanowień statutu lub określone w ustawie, na podstawie której organizacja działa) nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, i tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie (tj. w art. 61-63, 462 k.p.c.). Oznacza to, że organizacje pozarządowe mogą występować w sprawach: o roszczenia alimentacyjne, o ochronę konsumentów, o ochronę środowiska, o ochronę praw własności przemysłowej, o ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

Sąd I instancji podkreślił, że przesłanką udziału organizacji pozarządowych w postępowaniu cywilnym jest ochrona praw obywateli, a więc zarówno pojedynczej osoby fizycznej, jak i określonej grupy osób, przy czym osoba taka nie musi być członkiem danej organizacji.

Termin "organizacje pozarządowe" obejmuje wszystkie jednostki mieszczące się w dotychczasowym określeniu "organizacje społeczne". Pojęcie to zostało przyjęte w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536). Według art. 3 ust. 2 wskazanej ustawy organizacjami pozarządowymi są: niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

Zgodnie z art. 61 kpc organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o:

- 1) alimenty;
- 2) ochronę środowiska;
- 3) ochronę konsumentów;
- 4) ochronę praw własności przemysłowej;
- 5) ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli.

Na mocy art. 62 § 1 kpc do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby, z wyjątkiem art. 58 zdanie drugie.

W myśl art. 462 kpc w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, mogą wytaczać powództwa na rzecz pracownika lub wnosić odwołania od decyzji organów rentowych, a także, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, przystępować do nich w toczącym się postępowaniu.

Powyższy przepis traktowany jako podstawa prawna udziału organizacji pozarządowych w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych, stanowi *lex specialis* względem art. 61 i n. kpc. Określa on podstawowe uprawnienia procesowe w zakresie wszczynania i przystępowania do już toczących się postępowań w sprawach z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych właściwych organizacji pozarządowych, realizujących w ten sposób swoje zadania statutowe.

Uprawnienie właściwej organizacji pozarządowej do wystąpienia w konkretnym postępowaniu w sprawie z zakresu prawa pracy lub ubezpieczeń społecznych na rzecz danego pracownika lub ubezpieczonego nie ma samodzielnego charakteru i jest uzależnione od wyraźnej zgody uprawnionego, wyrażonej w formie pisemnej.

Do sądu należy kontrola, czy organizacja pozarządowa, która powoduje wszczęcie postępowania, należy do organizacji uprawnionych do brania udziału w danym rodzaju spraw i czy dana sprawa należy do takich spraw. Kontrola ta ogranicza się wyłącznie do weryfikacji czy dany podmiot jest organizacją pozarządową i czy z ustawy bądź statutu nie wynika prowadzenie przez niego działalności gospodarczej, a także czy w myśl statutu realizuje od zadania określonego rodzaju, a kontrola ta ma charakter formalny i wynika z art. 8 kpc i 462 kpc, który stanowi o zadaniach statutowych a nie rzeczywiście realizowanych.

Sąd Rejonowy podkreślił, że z ustaleń wynika, że Stowarzyszenie jest organizacją pozarządową – nie stanowi jednostki sektora finansów publicznych, posiada osobowość prawną, jest wpisane do KRS i w ramach statutowych zajmuje się między innymi ochroną praw pracowniczych w sprawach z zakresu prawa pracy, zadania statutowe ujawnione w statucie i rejestrze nie dotyczą prowadzenia działalności gospodarczej. Stowarzyszenie posiada legitymację procesową formalną – występuje we własnym imieniu, ale na rzecz pracowników, nie realizuje prawa podmiotowego w rozumieniu materialnoprawnym, lecz uprawnienia procesowe.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r Prawo o stowarzyszeniach /Dz. U. 2001/79/855/ Stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, o ile przepis ustawy nie stanowi inaczej.

Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do:

- 1) wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia - w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego,
 - 2) starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia - w zakresie nadzoru nad innymi niż wymienione w pkt 1 stowarzyszeniami
- zwanych dalej "organami nadzorującymi".

Zgodnie z orzecznictwem sądowym prawidłowość wpisu do rejestru stanowiącego o nabyciu zdolności sądowej przez stowarzyszenie może by kwestionowane w postępowaniu rejestrowym, a nie w postępowaniu wszczętym przed sądem pracy./por w tym zakresie wyrok SN z dnia 4 listopada 2008 r, I PK 149/08 dotyczący wpisu do rejestru handlowego spółki/.

Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe strony zmierzające do wykazania obawy, co do prowadzenia przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej w związku ze współpracą z Kancelarią prawną, bowiem pozwany dopatrując się uchybień w działalności Stowarzyszenia nie wykazał, by wystąpił z inicjatywą co do działalności nadzorczej wobec Stowarzyszenia w ramach sądu rejestrowego, prokuratury, organów skarbowych czy podmiotów nadzorujących w trybie ustawy Prawo o Stowarzyszeniach (art. 25 i następne), a tym samym, by wpis widniejący w KRS, nie odpowiadał prawdzie /sąd I instancji wskazał, że sąd rejestrowy może nawet wydać orzeczenie w przedmiocie rozwiązania stowarzyszenia/. Zatem wskazanym wyżej podmiotom należy pozostawić ocenę rzeczywistej realizacji przez stowarzyszenie zadań statutowych. Sąd pracy nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność podjęcia przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej, z uwagi na brak przyznania w tym zakresie kompetencji temu sądowi w świetle art. 8 i art. 462 kpc.

Fakt reprezentowania Stowarzyszenia w ramach pełnomocnictwa procesowego przez radcę prawnego R. W. (1) nie jest podstawą do twierdzenia, że to w istocie kancelaria prowadzi powyższe stowarzyszenie, bowiem z treści odpisu z KRS nie wynika, by R. W. pełnił aktualnie w Stowarzyszeniu jakieś funkcje. Zarzuty zgłaszane w treści pisma dotyczą okresu sprzed wniesieniem pozwu.

Podnoszone okoliczności w postaci unikania uiszczenia opłat sądowych dzięki temu, że stroną powodową jest Stowarzyszenie, również nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na to, że postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy jest wolne od opłaty od pozwu w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 zł ./por. w tym zakresie art. 35 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych /Dz.U. z 2010 r, nr 90 poz. 594 z późn.zm/.

Sąd I instancji wskazał, że strona powodowa ma zatem zarówno zdolność sądową i procesową, brak było podstaw do odrzucenia pozwów.

Przechodząc do rozważań w zakresie zgłoszonych roszczeń Sąd rejonowy podniósł, iż zgodnie z art. 21 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155) obowiązującym od dnia 3 kwietnia 2010 r. kierowcy w podróży służbowej, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w przepisach art. 77⁵ § 3-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy. Stosownie zaś do treści art. 2 pkt. 8 powołanej ustawy użyte w ustawie określenia oznaczają - podróż służbowa - każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy:

a) przewozu drogowego poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, lub

b) wyjazdu poza miejscowość, o której mowa w pkt 4 lit. a, w celu wykonania przewozu drogowego.

W niniejszej sprawie należy wskazać, że zgłoszone roszczenia dotyczą zarówno okresu przed wejściem powołanych przepisów, jak i okresu po wejściu w życie cytowanego art. 21 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., tj. po dniu 3 kwietnia 2010 r. Roszczenia na rzecz D. Ś. (1) obejmują bowiem okres od dnia 27 stycznia 2010 roku, a na rzecz Ł. K. od dnia 15 lutego 2010 roku. Nie bez znaczenia była także okoliczność, iż pracownicy, na rzecz, których działało powodowe stowarzyszenie zatrudnieni zostali przed wejściem w życie regulaminu pracy i wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 roku, albowiem D. Ś. (1) zatrudniony został u pozwanego od 1 stycznia 2008 roku, a Ł. K. od dnia 15 lutego 2010 roku.

Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 12 czerwca 2014 roku II PZP 1/14 (opubl. OSNP 2014/12/164) w wyniku nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców powstała sytuacja prawna, w której podróże kierowców transportu międzynarodowego odbywane w okresie do dnia 3 kwietnia 2010 r. nie stanowiły podróży służbowych w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. (nie mają więc zastosowania wprost przepisy powszechnie obowiązujące dotyczące zwrotu kosztów podróży służbowych), a po tej dacie są one podróżami służbowymi (art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców) i kierowcom przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3-5 k.p. (art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców). Jednakże za okres do dnia 3 kwietnia 2010 r. moc prawną zachowały korzystniejsze dla pracowników (przynające diety i zwrot kosztów noclegu) postanowienia układów zbiorowych pracy (regulaminów wynagradzania) oraz umów o pracę (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). W orzecznictwie (które w tej mierze można uznać za utrwalone) przyjmuje się też, że w przypadku nieustalenia w układzie zbiorowym (regulaminie wynagradzania) lub umowie o pracę świadczeń z tytułu podróży odbywanych przez kierowcę, jej koszty mogą podlegać wyrównaniu w wysokości odpowiadającej należnościom (diетom) z tytułu podróży służbowej przewidzianym w przepisach powszechnie obowiązujących dla pracowników wykonujących rzeczywiście podróże służbowe (por. w szczególności wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2009 r., I PK 279/07, LEX nr 509051; z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 51/09, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 100; z dnia 23 czerwca 2010 r., II PK 372/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 11, s. 597 oraz z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119). W konsekwencji - w rzeczywistości - także z tytułu podróży odbywanych przez

kierowców transportu międzynarodowego w okresie do dnia 3 kwietnia 2010 r. przysługują im należności co najmniej takie, jak wynikające z powszechnie obowiązujących aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p.

Zgodnie z art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k. p. pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju.

Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków.

Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

W przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2 – a więc w zależności od rodzaju odbywanej podróży – w kraju lub poza granicami kraju (natomiast strona pozwana przyjmowała, że w sytuacji braku regulacji minimum stanowi ryczałt za nocleg określony w przepisach dotyczących podróży na obszarze kraju).

Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety, zwrotu kosztów przejazdu, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika. W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika, zastosowane będą miały przepisy wykonawcze. /tak SN w uzasadnieniu do wyroku z dnia 4 września 2014 r, I PK 7/14, Lex nr 1515145/

Odesłanie w art. 21 a ustawy o czasie pracy kierowców do art. 77 ze zn. 5 § 3 -5 kp oznacza więc pośrednio odesłanie do art. 77 ze zn. 5 § 2 kp, a w konsekwencji uznanie, że kierowcy – pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77 ze zn. 5 § 2 kp, chyba, że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę. /tak SN w uzasadnieniu do w uchwały SN z dnia 12 czerwca 2014 r, II PZP 1/14, OSNP /.

Sąd I instancji podniósł, iż w dacie zatrudnienia obu pracowników u pozwanego obowiązywał regulaminu wynagradzania z 20 lipca 2006 roku, stanowiąc w §15, iż pracownikom pozwanego przysługiwały diety z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jest uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców wynosi 40 EUR za pełną dobę. Wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami Polski dla kierowców – stażystów wynosi 20 EUR za pełną dobę. Brak było w tym zakresie uregulowań dotyczących ryczałtów za noclegi. Regulamin wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 r, stanowił zaś, iż pracownikom przysługują diety rozumiane jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych

przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Wysokość diet z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju jest uregulowana w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju. Wysokość diet rozumianych jako dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników związanych z podróżą służbową na obszarze kraju oraz poza granicami kraju wynosi łącznie 38 EUR za każdą pełną dobę, z czego kwotą 13 EUR stanowi dietę rozumianą jako pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży, kwota 25 EUR obejmuje zwiększenie innych kosztów socjalnych.

A zatem wobec określenia kwoty diety w łącznej wysokości 38 EUR, w kontekście wcześniejszych uregulowań dotyczącej wysokości diety w kwocie 40 EUR należało uznać, iż określona regulacja była mniej korzystna dla pracownika, a zatem wobec włączenia jej do indywidualnych umów o pracę, wymagała wypowiedzenia warunków pracy i płacy w drodze wypowiedzenia zmieniającego. Nie można w żadnym zakresie zaakceptować poglądu pozwanego, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie istniała konieczność złożenia przez pracodawcę oświadczeń w przedmiocie wypowiedzenia zmieniającego, ponieważ w tym zakresie doszło do zawarcia, w sposób dorozumiany (konkludentny) porozumień modyfikujących treść indywidualnych stosunków pracy, co miałyby skutkować wyłączeniem zastosowania konstrukcji przewidzianej przez art. 42 kp.

Korzystniejsze postanowienia układu, z dniem jego wejścia w życie, zastępują z mocy prawa wynikające z dotychczasowych przepisów prawa pracy warunki umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy. Postanowienia układu mniej korzystne dla pracowników wprowadza się w drodze wypowiedzenia pracownikom dotychczasowych warunków umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy. Przy wypowiedzeniu dotychczasowych warunków umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy nie mają zastosowania przepisy ograniczające dopuszczalność wypowiedzenia warunków Pracodawca zatrudniający co najmniej 20 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w §3, ustala warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania. W regulaminie wynagradzania, o którym mowa w §1, pracodawca może ustalić także inne świadczenia związane z pracą i zasady ich przyznawania. Regulamin wynagradzania obowiązuje do czasu objęcia pracowników zakładowym układem zbiorowym pracy lub ponadzakładowym układem zbiorowym pracy ustalającym warunki wynagradzania za pracę oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w zakresie i w sposób umożliwiający określanie, na jego podstawie, indywidualnych warunków umów o pracę. Regulamin wynagradzania ustala pracodawca. Jeżeli u danego pracodawcy działa zakładowa organizacja związkowa, pracodawca uzgadnia z nią regulamin wynagradzania. Do regulaminu wynagradzania stosuje się odpowiednio przepisy art. 239§3, art. 241¹²§2, art. 241¹³ oraz art. 241²⁶ §2 k.p. Regulamin wynagradzania wchodzi w życie po upływie dwóch tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u danego pracodawcy.

Reasumując, Sąd Rejonowy wskazał, iż o treści autonomicznych źródeł prawa pracy decydują jego strony. Postanowienia tych normatywnych porozumień obowiązują bezpośrednio w stosunkach prawa pracy. Zmiana układu (regulaminu) na korzyść pracownika powoduje automatyczną zmianę indywidualnych stosunków pracy – staje się częścią umów o pracę, natomiast zmiana niekorzystna – o ile nie nastąpi w drodze porozumienia zmieniającego – powinna być wprowadzona poprzez wypowiedzenie pracownikom dotychczasowych warunków umowy o pracę. Układy zbiorowe pracy zajmują wyższe miejsce w hierarchii źródeł prawa pracy niż regulaminy wynagradzania. Jednakże zawsze należy pamiętać o zasadzie pierwszeństwa stosowania tego źródła prawa pracy, którego postanowienia są bardziej korzystne dla W Kodeksie pracy przewiduje się pisemną formę wypowiedzenia warunków pracy i płacy - art. 42§2 k.p. Do oświadczenia pracodawcy o wypowiedzeniu warunków pracy lub płacy stosuje się odpowiednio przepisy o wypowiedzeniu umowy o pracę. Oznacza to, że każde wypowiedzenie warunków pracy lub płacy powinno być złożone - tak jak wypowiedzenie definitywne - na piśmie, z zachowaniem przepisów o okresach i terminach wypowiedzenia, oraz powinno zawierać pouczenie o przysługujących pracownikowi środkach prawnych od wypowiedzenia (niezależnie od pouczenia, że pracownik może do połowy okresu wypowiedzenia

odmówić przyjęcia nowych warunków). Jak wyżej wskazano, wypowiedzenie to podlega podobnym ograniczeniom jak wypowiedzenie definitywne, co dotyczy zwłaszcza szczególnej ochrony przed wypowiedzeniem, a w przypadku umów na czas nieokreślony - także przyczyny wypowiedzenia zmieniającego oraz obowiązku konsultacji związkowej. Pracodawca może sam określić treść oświadczenia woli, pod warunkiem, że zawiera ono wszystkie elementy wymagane przepisem art.42§2 k.p. i stosowanym odpowiednio z mocy art.42§1 k.p. przepisem art.30§ 3-5 k.p. (Ludwik Florek, Komentarz do art. 42 k.p., Lex). Do oświadczenia pracownika o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, o którym mowa w art.42§3 k.p., stosuje się - z mocy art.300 k.p. - ogólna zasada przewidziana w art.60 k.c., iż oświadczenie woli może być wyrażone w dowolnej formie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 1979 roku, I PRN 117/79, LEX nr 12614). Brak odpowiedzi ze strony pracownika na oświadczenie o wypowiedzeniu warunków pracy i płacy poczytuje się za ich przyjęcie, tylko w przypadku gdy pracownik przed upływem połowy okresu wypowiedzenia nie złoży oświadczenia o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków (§3). Tryb ten zatem ma miejsce przy uprzednim wręczeniu pracownikowi pisemnego wypowiedzenia.

W tym zakresie należy uznać za błędny pogląd pozwanego o zawarciu w sposób dorozumiany porozumień modyfikujących treść indywidualnych stosunków pracy wobec wejście w życie mniej korzystnego w zakresie ukształtowania wysokości diet, regulaminu wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010 roku.

Podkreślić należy, iż w okresie przed 1 kwietnia 2010 roku w aktach wewnętrznych pozwanego nie była regulowana w żaden sposób kwestia ryczałtów za noclegi, a tym bardziej zryczałtowanych świadczeń, które jak wywodził pozwany miałyby zostać zaliczone na poczet należności z tytułu ryczałtów.

Zgodnie z § 9 ust. 1,2 i 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991 ze zm.) obowiązującego w spornym okresie za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

Kwestię dobowych odpoczynków reguluje art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz. U. z 2012 r., poz. 1155), zgodnie z którym w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek, z wyłączeniem odpoczynku kierowców o których mowa w rozdziale 4a, może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania.

Powołany przepis jest zgodny z art. 8 ust. 2 i 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85, który stanowi, że w każdym 24 godzinnym okresie po upływie poprzedniego dziennego okresu odpoczynku lub tygodniowego okresu odpoczynku kierowca musi wykorzystać kolejny dzienny okres odpoczynku. Jeżeli kierowca dokona takiego wyboru,ienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o ile posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i pojazd znajduje się na postoju.

Według aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego zapewnienie powodowi noclegu w kabinie samochodu ciężarowego nie oznacza zapewnienia bezpłatnego noclegu w rozumieniu powołanych przepisów. Zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi – kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym-odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu wyposażonej w odpowiednie urządzenia pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, natomiast nie oznacza zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu, a taki stan rzeczy uprawnia pracownika do otrzymania od pracodawcy

zwrotu kosztów noclegu co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w treści rozporządzenia./tak SN w uchwale z dnia 7 października 2014 roku, I PZP 3/14 wraz z uzasadnieniem – opublikowane na stronie internetowej Sądu Najwyższego oraz w uchwale SN z dnia 12 czerwca 2014 roku, II PZP 1/14, OSNP 2014/12/164/

Sąd I instancji pominął wnioski dowodowe strony pozwanej zmierzające do ustalenia standardu kabin, w których pracownicy pozwanego odbywali noclegi. Kwestia ta nie ma bowiem znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Standard kabin nie ma bowiem wpływu na nabycie prawa do ryczałtu za nocleg, mając na względzie aktualne orzecznictwo SN.

Pozwany opierał swoje zarzuty co do zapewnienia bezpłatnego noclegu w odpowiednio przystosowanej kabinie samochodu w oparciu o wcześniejsze orzecznictwo, które także nie było jednolite, bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2011 r. (II PK 234/10) wywołał, że umożliwienie kierowcy spania w kabinie samochodu nie stanowi zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.)/por. też SN w wyrokach z dnia 19 lutego 2007 r., I PK 232/06, OSNP 2008/7-8, poz. 95, z dnia 19 marca 2008 r., I PK 230/07, OSNP 2009/13 -14/poz. 176, z dnia 18 stycznia 2013 r., II PK 144/12(LEX nr 1375389).

W najnowszej uchwale z dnia 7 października 2014 r., znak I PZP 3/14 Sąd Najwyższy dostrzegł inny problem, który wyłania się na tle spraw o ryczałty za noclegi kierowców międzynarodowych. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne dotyczy tylko i wyłącznie wykładni § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, a ściślej wykładni użytego w tym przepisie zwrotu "bezpłatny nocleg". Nie dotyczy natomiast konsekwencji prawnych ustalenia przez strony stosunku pracy - na podstawie art. 77⁵ § 3 k.p. - warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u pracodawcy prywatnego (innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, w sytuacji, gdy strony stosunku pracy ustaliły, że pracownik nie będzie uprawniony do ryczałtu za nocleg, jeżeli odbywa go w przystosowanej do tego kabinie pojazdu.

W ocenie Sądu Rejonowego pracowników obowiązywały postanowienia wynikające z regulaminu wynagradzania z 2006 roku. Gdyby jednak przyjąć, iż w sposób konkludentny doszło do wprowadzenia do umów o pracę pracowników zapisów regulaminu pracy z 1 kwietnia 2010 roku, to należałoby rozważyć skutki takiej regulacji wewnętrznej przyjętej przez pracodawcę (zawartej w regulaminie wynagradzania) albo ustalonej w umowie o pracę w konfrontacji z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa (w tym przypadkiem zawartymi w rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 2002 r.).

W rozpoznawanej sprawie pozwany podnosił, iż regulacja w przepisach wewnętrznych przewidywała wypłatę świadczeń, które pokrywały także ryczałt za nocleg. Przy czym podnieść należy, że stanowisko to nie było konsekwentne, bowiem z jednej strony pracodawca podnosił, że ryczałt za nocleg się nie należy, z uwagi na zapewnienie bezpłatnego noclegu w przystosowanej kabinie, z drugiej zaś strony, że wypłata ryczałtu za noclegi następowała w ramach korzystnie określonej diety.

W ocenie Sądu I instancji, zapis regulaminu wynagradzania z kwietnia 2010 roku dotyczący wypłaty diety na pokrycie innych kosztów socjalnych nie stanowi pokrycia ryczałtów za noclegi.

Zgodnie z art. 77 (2) § 1, 2, 3, 4, 5, 6 k. p. pracodawca zatrudniający co najmniej 20 pracowników, nieobjętych zakładowym układem zbiorowym pracy ani ponadzakładowym układem zbiorowym pracy odpowiadającym wymaganiom określonym w § 3, ustala warunki wynagradzania za pracę w regulaminie wynagradzania. W regulaminie wynagradzania, o którym mowa w § 1, pracodawca może ustalić także inne świadczenia związane z pracą i zasady ich przyznawania. Regulamin wynagradzania obowiązuje do czasu objęcia pracowników zakładowym układem

zbiorowym pracy lub ponadzakładowym układem zbiorowym pracy ustalającym warunki wynagradzania za pracę oraz przyznawania innych świadczeń związanych z pracą w zakresie i w sposób umożliwiający określanie, na jego podstawie, indywidualnych warunków umów o pracę. Regulamin wynagradzania ustala pracodawca. Jeżeli u danego pracodawcy działa zakładowa organizacja związkowa, pracodawca uzgadnia z nią regulamin wynagradzania. Do regulaminu wynagradzania stosuje się odpowiednio przepisy art. 239 § 3, art. 241¹² § 2, art. 241¹³ oraz art. 241²⁶ § 2. Regulamin wynagradzania wchodzi w życie po upływie dwóch tygodni od dnia podania go do wiadomości pracowników, w sposób przyjęty u danego pracodawcy. Należy wskazać, że regulamin wynagradzania z 2010 r wszedł w życie, gdy obowiązywała wykładnia, że zapewnienie noclegu w kabinie samochodu jest zapewnieniem bezpłatnego noclegu. Pracodawca prezentował stanowisko, że ryczałt się nie należy, bowiem zapewnia nocleg w odpowiednio przystosowanej kabinie (zgłaszając w tym zakresie wnioski dowodowe). Powyższe znalazło potwierdzenie w regulaminie pracy z tej samej daty, który stanowił, że ryczałt nie przysługuje, gdy pracodawca zapewnia nocleg w kabinie pojazdu. Skoro tak, to jednocześnie pracodawca nie mógł płacić ryczałtu za nocleg w ramach diety, bowiem powyższe wyklucza się wzajemnie i stanowi w ocenie Sądu aktualnie „dopasowywanie” przez pracodawcę wypłaconych kwot do przedmiotu żądania. Należy też zwrócić uwagę na zapis § 25 Regulaminu Wynagradzania, który określa, jakie świadczenia przysługują za czas podróży służbowej – diety i ryczałt za nocleg, jednoznacznie wskazuje też na zastosowanie wprost rozporządzeń i różnicuje te dwa świadczenia.

Regulamin wynagradzania nie posługuje się pojęciem noclegu, kosztami noclegu, ryczałtem za nocleg, nie określa, jaka część diety stanowi konkretnie ryczałt za nocleg, a jaka część to inne koszty socjalne.

Ani w umowie o pracę ani w innym dokumencie, w formie oświadczenia pracownika nie mówi się, że diety stanowią również ekwiwalent wydatków na noclegi, a definicja diety wynika z treści rozporządzeń, które wymieniają osobno diety oraz zwrot kosztów przejazdów, dojazdów i noclegów, nie ma więc podstaw prawnych, aby w aktach niższego rzędu ten podział nie został zachowany./por. w tym zakresie SA we W. w wyroku z dnia 15 marca 2012 r, III APa 8/11, LEX nr 1238707/. Jednocześnie trzeba podkreślić, że skoro przepis wewnętrzny przewidywał pobawienie prawa do ryczałtu za nocleg w związku z przyjęciem, że pracodawca zapewnia bezpłatny nocleg w kabinie, nie można uznać, że jest to uregulowanie bardziej korzystne, skoro aktualna wykładnia zakłada, że kabina samochodu nie może być kwalifikowana jako bezpłatny nocleg.

Także ogólnie określona dieta na 38/41/42 EURO nie może być przyjęta jako uregulowanie bardziej korzystne niż powszechnie obowiązujące przepisy. Także dieta przyjęta na poziomie 40 EURO nie spełnia takiego waloru.

W istocie dieta w ścisłym tego słowa znaczeniu została określona na wyższą kwotę niż 23 zł, jednakże mając na względzie to, że ryczałt za nocleg w różnych krajach jest różny i wynosi 25 euro (Austria), 40 euro (Belgia), 20 euro (Czechy), 30 euro (Francja), nie można przyjąć, że łączna kwota 38/41/42 euro – przy założeniu minimalnej stawki diety – 23 zł (ok. 6 euro) w każdym przypadku będzie bardziej korzystne niż przepisy wykonawcze, przy uwzględnieniu dodatkowo, że powyższa dieta ma pokryć inne koszty socjalne. Na powyższe zwróciła również uwagę PIP w protokole pokontrolnym.

Trzeba też wskazać, że niezależnie od przyjętej wersji wyliczeń przez biegłego – w każdej z nich występowała „niedopłata” świadczeń w porównaniu z wysokością ryczałtu naliczonego według zasad z rozporządzenia wykonawczego.

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenia D. Ś. (1) i Ł. K. należało rozpatrywać na gruncie rozporządzenia dotyczącego odbywania podróży służbowej poza granicami kraju, w świetle art. 18 § 2 kp i art. 9 § 2 kp.

Samo zatem przyjęcie, że pracodawca nie zapewnia bezpłatnego noclegu przesądza o zasadności roszczenia o ryczałt za noclegi. W przypadku ryczałtu bez znaczenia jest, czy i w jakiej wysokości pracownik poniósł koszty noclegu. Ryczałt przysługuje nawet wtedy, gdy kosztów tych faktycznie pracownik nie poniósł. Ryczałt nie przysługuje tylko wtedy, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi bezpłatny nocleg – w warunkach hotelu (motelu) , a nie w dostosowanej do spania kabinie pojazdu. W razie zatem nie przedstawienia rachunku za hotel (motel) kierowcy przysługuje więc co

najmniej ryczałt w wysokości 25 % limitu ustalonego w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 kp, z czym w sprzeczności nie pozostaje możliwość „zaoszczędzenia” przez pracownika wydatków i zwiększenia w ten sposób dochodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia. Zatem nawet, gdy kierowca nie pokrywa faktycznie kosztów noclegu, ponieważ korzysta w tym celu z kabiny pojazdu i w związku z tym nie przedstawia rachunku za hotel, należy mu się ryczałt. /tak SN w uzasadnieniu do uchwały z dnia 7 października 2014 r/.

Zatem podnoszone zarzuty przez pozwanego, że pracownicy nie ponosili faktycznie kosztów noclegów pozostają bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Konsekwentnie, skoro zostało przyjęte, że regulamin wynagradzania nie przewidywał w ramach wypłaty diety wypłaty ryczałtu – należało zasądzić ryczałt wynikający z treści rozporządzenia, przewidującego wypłatę świadczeń w związku z podróżą poza granicami kraju.

Pozwany podnosił, że pracownicy nie wykazali, ile konkretnie odbyli podróży służbowych, gdzie je odbywali ile było w związku z tym było noclegów.

Sąd Rejonowy przyjął w tym zakresie zestawienie przedstawione przez stronę powodową. Należy wskazać, że od początku procesu powód żądał złożenia dokumentów, z których wynikałoby informacje dotyczące liczby i miejsca podróży służbowej, natomiast pozwany konsekwentnie wskazywał, że takimi dokumentami nie dysponuje.

Należy przypomnieć, że zgodnie z przepisem art. 94 pkt 9a K.p. pracodawca ma obowiązek prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników. Jest to podstawowy obowiązek pracodawcy, a jego niewykonanie stanowi wykroczenie przeciwko prawom pracownika – naruszenie obowiązku prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy (art. 281 pkt 6 K.p.). Dokumentacja ta w pewnym zakresie stanowi potwierdzenie wywiązywania się pracodawcy z ciążących na nim, a wynikających z konkretnego stosunku pracy, obowiązków względem danego pracownika. Brak dokumentacji, wynikający z zaniedbania jej prowadzenia przez pracodawcę powoduje zmianę wynikającego z art. 6 K.c. rozkładu ciężaru dowodów, przerzucając go na osobę zaprzeczającą faktom, z których strona powodowa wywodzi skutki pozwu (wyrok SA w Białymstoku z 10 kwietnia 2003 roku, III APa 40/02, OSA 2003/12/43). Pracodawca ma w takich razach obowiązek wykazać, że pracownik nie pracował w takim rozmiarze, jak twierdzi, a tym bardziej jaki udokumentował (uzasadnienie wyroku SN z 5 maja 1999 roku, I PKN 665/98, OSNP 2000/14/535). Brak ewidencji podróży służbowych obciąża pracodawcę, a nie powołującego się na nią pracownika. Nie można więc obciążać pracownika konsekwencjami faktu, iż sam ewidencjonował swoje godziny pracy, gdyż był to obowiązek zakładu (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 13 stycznia 2005 roku, II PK 114/04, OSNP 2005/16/245). Pracodawca, który wbrew obowiązkowi przewidzianemu w art. 94 pkt 9a k.p. nie prowadzi list obecności, list płac ani innej dokumentacji ewidencyjnej czasu pracy pracownika i wypłacanego mu wynagrodzenia, musi liczyć się z tym, że będzie na nim spoczywał ciężar udowodnienia nieobecności pracownika, jej rozmiaru oraz wypłaconego wynagrodzenia. (tak przyjął SN w wyroku z dnia 14 maja 1999 r., I PKN 62/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 579).

W konsekwencji to na pracodawcy ciążył obowiązek wykazania, że powód nie odbył podróży służbowych, której to powinności strona pozwana nie zadośćuczyniła. Obiektywnym dowodem na tę okoliczność mogła być jedynie dokumentacja pracownicza, w sposób rzetelny i zgodny z prawdą stwierdzająca fakt wykonywania przez powoda pracy w okresie podróży służbowej.

Przy założeniu odmiennego stanowiska, przy zaprzeczeniu w całości twierdzeniom powoda doszłoby do sytuacji, że mimo, że pracownicy w spornym okresie świadczyli pracę i odbywali podróże służbowe, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie – także ryczałty za noclegi – jak twierdzi pozwany pracodawca, jednocześnie nie odbył żadnego noclegu.

Powód przyjął także jednolitą stawkę diety – 30 euro niezależnie od tego, w jakim państwie odbywał nocleg – i mogła być to kwota zarówno mniejsza jak i większa od należnej, w związku z odbywaniem noclegów w różnych krajach.

Bezspornym było, że pracownicy D. Ś. (1) i Ł. K. odbywali podróże służbowe w spornym okresie.

Nie można zaakceptować stanowiska, zgodnie z którym mimo ustalenia, że pracownicy odbywali podróże służbowe i noclegi, nie można byłoby im przyznać z tego tytułu ryczałtu za nocleg tylko dlatego, że nie byli w stanie udowodnić dokładnie w jakich konkretnie dniach i ściśle w jakim rozmiarze odbywali tego rodzaju czynności.

Jak wyżej wskazano, błędny jest pogląd, zgodnie z którym ciężar dowodu w zakresie czasu i miejsca pracy obarcza wyłącznie pracownika, który dochodzi roszczeń z tego tytułu (art. 6 K.c. w związku z art. 300 K.p.), albowiem to pracodawca jest obowiązany prowadzić ewidencję czasu pracy, z uwzględnieniem podróży służbowych, którą udostępnia na żądanie pracownika.

Komplikacje dowodowe w zakresie dokładnego wskazania dat i rozmiaru wykazywanej przez D. Ś. (1) i Ł. K. pracy mogą być rozwiązane przez Sąd przez zasądzenie odpowiedniego wynagrodzenia według oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (art. 322 K.c.) (uzasadnienie wyroku SN z dnia 23 listopada 2001 roku, I PKN 678/00, OSNP 2003/22/538). Sprawa o wynagrodzenie za pracę jest sprawą o dochód; dochód przysługujący pracownikowi w postaci zapłaty za świadczoną na rzecz pracodawcy pracę w ramach stosunku pracy, a jeśli tak, to brak możliwości ścisłego udowodnienia wysokości żądania lub nadmiernej trudności w udowodnieniu tejże wysokości, uprawnia i zarazem zobowiązuje Sąd do zasądzenia odpowiedniej sumy według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (wyrok SN z dnia 5 czerwca 2007 roku, I PK 61/07, Lex nr 317787).

Zatem Sąd I instancji przyjął „uśrednioną” kwotę ryczałtu, jako podstawę zasądzenia należności z tego tytułu w wartościach podanych przez stronę powodową i wyliczonych przez biegłego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy zasądził na rzecz pracowników kwoty wskazane w pozwach tytułem ryczałtów za noclegi za sporne okresy.

Wyliczone przez powodowe stowarzyszenie kwoty znalazły potwierdzenie w pisemnej opinii biegłego z zakresu księgowości, która w ocenie Sądu była spójna, rzeczowa i odpowiadała zakreślonej tezie dowodowej. Strony w zakresie wersji wyliczenia, która stała się podstawą orzekania nie zgłosiły zarzutów do opinii, za wyjątkiem przyjęcia z podstawę wyliczenia zestawienia powoda – przy czym w tym zakresie biegły działał w ramach zakreślonej tezy dowodowej i było to związane z omówionym powyżej brakiem dokumentacji pracowniczej.

Zarzuty stron dotyczyły kolejnych wersji wyliczeń, które miały na celu hipotetyczne ustalenie pokrycia ryczałtów za noclegi dietami, które nie stanowiły podstawy rozstrzygnięcia. Na marginesie podnieść należy tylko, że pozwany wnosił o przeliczenie należności, przy założeniu całej wypłaconej diety, przy czym jest to przejaw jeszcze dalej idącego stanowiska strony pozwanej, która chciałaby zaliczyć na poczet ryczałtu nie tylko dietę w zakresie innych kosztów socjalnych, ale także dietę na zwiększone koszty żywienia, którą pozwany ustalił na wyższym poziomie niż ustawowy.

W zakresie żądania zasądzenia odsetek Sąd I instancji zważył, iż stosownie do przepisu art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., stanowiącego – zgodnie z dyspozycją art. 359 § 1 K.c. – formalne, ustawowe źródło odsetek, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, choćby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Istotne jest więc ustalenie momentu, w którym dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. Zgodnie z art. 476 K.c. dłużnik dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie, a jeżeli termin nie jest oznaczony, gdy nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. W niniejszej sprawie, zobowiązanie pozwanej do zapłaty ryczałtu miało charakter terminowy i stawało się wymagalne zgodnie z 13 pkt 3 i 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991 ze zm.) po upływie 14 dni do dnia zakończenia podróży służbowej.

Wobec uwzględnienia w pełni roszczeń o ryczałty brak było podstaw do rozpatrywania zasadności roszczeń ewentualnych zgłoszonych przez pełnomocnika powoda w toku procesu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 kpc. Na koszty procesu w niniejszej sprawie złoży się koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika powoda przyznane częściowo (w połowie) łącznie w wysokości 3.600 złotych, po 1.800 złotych od powództw wytoczonych na rzecz każdego z dwóch pracowników (§ 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013 poz 490), biorąc pod uwagę, iż wytoczone odrębnie przez pełnomocnika powoda powództwa na rzecz każdego z pracowników (łącznie 4 pozwy), po ich połączeniu do wspólnego rozpoznania nie wymagały większego nakładu pracy pełnomocnika.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167/05, poz. 1398 ze zm.), kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić, Sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Mając na względzie treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2007 roku (I PZP 1/07, OSNP 2007/19-20/269), zgodnie z którą Sąd w orzeczeniu kończącym w instancji sprawę z zakresu prawa pracy, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 złotych obciąży pozwanego pracodawcę na zasadach określonych w art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pracownik wnoszący powództwo, Sąd nakazał pobrać od pozwanej Spółki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 7.832 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwów (od pozwów na rzecz D. Ś. (1).- od kwoty 71.970,64 złotych, od pozwów na rzecz Ł. K. – od kwoty 84.656,26 złotych).

Na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. Z art. 113 cytowanej ustawy Sąd Rejonowy nakazał pobrać od pozwanej Spółki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.400 złotych tytułem poniesionych przez Skarb Państwa tymczasowo wydatków w postaci kosztów wynagrodzenia biegłego za sporządzona opinię pisemną.

Łączne koszty sądowe, którymi Sąd obciążył stronę pozwaną na podstawie wskazanych wyżej przepisów wyniosły zatem 10.232 złotych.

Rozstrzygnięcie o rygorze natychmiastowej wykonalności znajduje podstawę prawną w art. 477² § 1 kpc. Zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu Sąd zasądzając należność pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, z urzędu nadaje wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Apelację od powyższego wyroku w dniu 12 sierpnia 2015 r. wniosła strona pozwana, zaskarżając go na podstawie art. 367 § 1 i 2, art. 368 § 1 i 2 oraz art. 369 § 1 kodeksu postępowania cywilnego, w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

W zakresie dokonanej przez Sąd I Instancji oceny posiadania przez stronę powodową tj. Stowarzyszenie (...) zdolności sądowej i braku oceny czy wobec podniesionych przez stronę pozwaną zarzutów podmiot ten posiada legitymację procesową czynną do występowania w niniejszej sprawie wskazując:

1. naruszenie art. 173, 178 § 1 Konstytucji RP oraz art. 1 § 2 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, art. 2 i art. 199 § 1 ust. 3 k.p.c. poprzez w istocie uchylenie się od obowiązku merytorycznego rozpoznania zarzutu o braku zdolności sądowej powoda podniesionego przez pozwanego i jego oddalenie bez zbadania merytorycznych podstaw i w konsekwencji brak odrzucenia powództwa lub jego oddalenia z uwagi na brak legitymacji procesowej czynnej, pomimo iż powód - Stowarzyszenie (...) nie posiada zdolności do występowania w niniejszej sprawie, albowiem w sposób pozorny powołuje się na swoją odrębność prawną od przedsiębiorcy - radcy prawnego R. W. (1) stanowiąc w rzeczywistości część przedsiębiorstwa założonego i prowadzonego przez niego w celu prowadzenia działalności

gospodarczej i osiągnięcia zysków. Poprzez złożone wnioski dowodowe, które zostały przez Sąd oddalone wobec oparcia się wyłącznie na stronie formalnej, bez merytorycznego rozpoznania, pozwany zamierzał wykazać, iż:

- przedmiotowe stowarzyszenie jest w rzeczywistości prowadzone i zarządzane przez przedsiębiorcę radcę prawnego R. W. (1) i realizuje jego cele gospodarcze;
- decyzje dotyczące stowarzyszenia zapadają u przedsiębiorcy R. W. (1), a osoby formalnie zasiadające w strukturach stowarzyszenia działają w sposób pozorny jako członkowie najbliższej rodziny w/w; **s** przedsiębiorstwo stowarzyszenia prowadzi działalność gospodarczą i osiąga z niej zyski;
- sprawa nie jest prowadzona non profit przez stowarzyszenie, albowiem z tytułu prowadzenia przedmiotowej sprawy w/w przedsiębiorstwo zagwarantowało sobie wynagrodzenie od pracowników, na rzecz których działa;
- pracownicy pozwanego zostali „zwerbowani” przez przedsiębiorcę w ramach zorganizowanej akcji przeciwko pozwanemu, a udział w sprawie stowarzyszenia wynika jedynie z powodu uniknięcia obowiązku uiszczenia wpisu sądowego i odpowiedzialności za wynik sprawy; **s** odrębność prawna stowarzyszenia ma charakter pozorny i w rzeczywistości została nadużyta dla celów działalności przedsiębiorcy; **s** w konsekwencji stowarzyszenie nie posiada zdolności sądowej do występowania w niniejszym sporze;

2. naruszenie art. 2 ust 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989, Nr 20, poz. 104 ze zm.) w zw. z art. 8 k.p.c., 462 k.p.c. i art. 5 k.c. mających istotny wpływ na wynik sprawy poprzez nadużycie formy prawnej stowarzyszenia przez powodową organizację pozarządową tj. wykorzystanie prawa do założenia stowarzyszenia w celu sprzecznym ze społeczno-gospodarczym celem stowarzyszenia oraz zasadami współzycia społecznego. Powodowa organizacja pozarządowa była założona i kierowana bezpośrednio przez R. W. (1), a obecnie E. W., którzy korzystając z możliwości zwolnienia stowarzyszenia z ponoszenia opłat sądowych czerpią korzyści z prowadzonych postępowań. Jest to działanie wskazujące motyw zysku z pokrzywdzeniem wierzycieli, którzy nie mogą dokonać zaspokojenia z majątku organizacji powodowej, którego nie posiada. W aktach rejestrowych powodowej organizacji znajdują się postanowienia o wszczętej egzekucji i bezskutecznej próbie jej przeprowadzenia ze strony pięciu wierzycieli, których liczba rośnie. Jest to działanie jawnie sprzeczne z społeczno- gospodarczym celem stowarzyszenia oraz zasadami współzycia społecznego.

Jest to nadto sprzeczne z niezarobkowym charakterem działalności stowarzyszenia, które w przypadku organizacji powodowej deklarowało brak prowadzenia jakiejkolwiek działalności zarobkowej i stanowisko to podtrzymuje także w pismach procesowych z listopada 2014 roku. Członkowie stowarzyszenia przystępując do aktywnej realizacji zamierzonych celów i z powołaniem się na nie, m.in. w postępowaniu sądo-administracyjnym, powinni liczyć się z obowiązkiem ponoszenia kosztów sądowych i przeznaczyć odpowiednie środki na ich pokrycie (wyrok NSA z 13 lutego 2009 roku, II OZ 133/09).

3. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w przedmiocie braku zdolności procesowej powoda Stowarzyszenia (...) tj. weryfikacji czy rzeczywistym powodem w sprawie jest umocowany pełnomocnik R. W. (1) prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Kancelaria Radcy Prawnego R. W. (1), której częścią składową (mimo pozornej odrębności) jest Stowarzyszenie (...).

Na podstawie akt rejestrowych organizacji powodowej ustalono, że R. W. (1) był założycielem organizacji powodowej i pełnił funkcję prezesa stowarzyszenia. Obecnie funkcję tę pełni E. W..

Żadna z okoliczności podniesiona we wniosku o odrzucenie pozwu pozwanego nie była przedmiotem jakiegokolwiek postępowania dowodowego.

4. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy art. 379 pkt 2 k.p.c. przez brak jego zastosowania tj. nie zostało przeprowadzone żadne postępowanie dowodowe celem

weryfikacji tak istotnej okoliczności jak prawidłowe określenie rzeczywistej strony powodowej i zbadani zdolności procesowej Stowarzyszenia (...).

W realiach niniejszego postępowania art. 379 pkt 2 k.p.c. jest artykułem martwym, bez rzeczywistej treści prawnej skoro sąd dokonuje oceny zdolności procesowej jedynie przez pryzmat formalnego istnienia danego podmiotu prawnego - zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowych w oderwaniu od stanu faktycznego sprawy i art. 5 k.c.

Naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci :

1. art. 21a Ustawy o czasie pracy kierowców w związku z art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż przepisy te w zakresie zwrotu kosztów noclegu kierowcy przebywającego w podróży służbowej odsyłają do § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (dalej rozporządzenie (...)) w sprawie należności z tytułu podróży poza granicami kraju) w związku z art. 8 pkt 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Tekst mający znaczenie dla (...)) i mogą stanowić podstawę prawną dochodzenia roszczeń, od pracodawców sektora prywatnego, w sytuacji gdy prawidłowa interpretacja zapisów wskazuje, iż adresatem tej normy prawnej są wyłącznie jednostki sektora publicznego, a pracodawcy prywatni korzystają z uprawnienia do uregulowania tych kwestii w ramach uregulowań wewnętrzzakładowych,

2. art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, pracownik, pomimo, iż w okresie do 3 kwietnia 2010 nie był w podróży służbowej uprawniony jest do świadczeń z tytułu podróży służbowej;

3. § 2 ust. 1 lit. b w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju poprzez ich zastosowanie w niniejszej sprawie, podczas gdy w stosunku do prywatnych przedsiębiorców, pracodawców innych niż sfera budżetowa, kodeks pracy w treści art. 77⁵ § 3, 4 i 5 nie pozwala na stosowanie przepisów wspomnianego rozporządzenia,

4. naruszenia zapisów § 15 pkt 1-3 Regulaminu Wynagradzania z dnia 1 kwietnia 2010r. (wraz z kolejnymi Aneksami) obowiązującego w spółce (...) Sp. z o.o. a także zapisów Porozumienia z dnia 14 września 2010r. zawartego pomiędzy Pracodawcą a związkami zawodowymi oraz porozumień zawartych ze związkami zawodowymi w dniu 18 listopada 2009r, 3 grudnia 2010r. i 27 lutego 2012r. w związku z art. 65 k.c. poprzez ich błędną interpretację i brak zastosowania w sprawie, a w konsekwencji błędne uznanie, iż:

a) zawarte w nich uregulowania nie mają w myśl przepisu art. 77⁵ kp pierwszeństwa przed zapisami przepisów powszechnie obowiązujących i nie mają zastosowania w niniejszej sprawie,

b) pracodawca nie wypłacał pracownikom świadczenia stanowiącego ryczałt za nocleg, podczas gdy prawidłowa interpretacja regulacji wewnętrzzakładowych tj. Regulaminów oraz porozumień ze związkami zawodowymi prowadzić winna do wniosku iż w ramach przepisów wewnętrzzakładowych w sposób korzystniejszy niż w przepisach powszechnie obowiązujących uregulowano także problematykę zwrot kosztów noclegów w ramach jednolitego świadczenia z tytułu diety obejmującej zarówno zwiększone koszty wyżywienia jak inne koszty socjalne - w tym ryczałt nocleg.

c) a także poprzez pominięcie przez Sąd zgodnie wyrażonej woli stron stosunku pracy wyrażonej na etapie zawarcia umowy o pracę, którą to wolą było objęcie świadczeniem przewidzianym w § 15 regulaminu wynagradzania i

porozumieniach związkowych w sposób korzystniejszy niż w przepisach powszechnie obowiązujących także zwrotu kosztów noclegów w ramach jednolitego świadczenia z tytułu diety obejmującej zarówno zwiększone koszty wyżywienia jak inne koszty socjalne - w tym ryczałt nocleg.

1. naruszenie art. 77⁵ § 3 k.p. poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, iż pracownikowi należy się ryczałt za nocleg w podróży służbowej nawet w sytuacji w której strony stosunku pracy ustaliły, że pracownik z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, otrzymuje przewidziane w regulaminie wynagradzania świadczenie zawierające ryczałt za nocleg wynikający z w/w rozporządzenia.

2. Naruszenie art. 8 pkt 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 poprzez błędną jego interpretację i uznanie, iż dzienne okresy odpoczynku - nocleg i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku - nocleg nie mogą być wykorzystywane w pojeździe.

3. naruszenie § 9 ust. 1, 2 rozporządzenia (...) w sprawie należności z tytułu podróży poza granicami kraju, stanowiącego, iż za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, iż pracownikowi przysługuje roszczenie o ryczałt za nocleg także w sytuacji, kiedy w rzeczywistości nie poniósł żadnych kosztów noclegu;

4. naruszenie przepisów art. 94 pkt 9a kp w zw. z art. 281 pkt 6 kp w zw. z art. 6 kc i 300 kp poprzez błędną ich interpretację i błędne oraz niczym nieuzasadnione uznanie, iż pracodawca naruszył ciężące na nim obowiązki w zakresie prowadzenia dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy w sytuacji gdy pracodawca przedłożył do akt sprawy kompletne i pełne akta osobowe kierowcy, wydruki z prowadzonej elektronicznie ewidencji czasu pracy kierowcy oraz karty realizacji przez kierowcę zadań transportowych, a to Pracownik nie złożył do akt sprawy będącej w jego wyłącznej dyspozycji indywidualnej karty kierowcy wydawanej mu przez Wytwórnę (...) na podstawie ustawy o systemie tachografów cyfrowych z dnia 29 lipca 2005r.

o 9. naruszenie art. 94 pkt 9a k.p. stanowiącego, że pracodawca ma prowadzić dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten nakłada na pracodawcę również obowiązek dokumentowania miejsc spędzania noclegu przez pracownika oraz, że na pozwanym ciąży obowiązek ich wykazania, pomimo, że nie wynika to z tego przepisu a Sąd nie wskazał, że przepis nakładający taki obowiązek istnieje,

10. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 94 pkt 9a k.p. polegające na ich błędnej wykładni i w

konsekwencji uznaniu, iż pomimo złożenia w toku postępowania wszelkich wymaganych przez prawo dokumentów związanych ze stosunkiem pracy stron do których sporządzenia zobowiązana była pozwana Sąd uznał, iż to na pozwanym a nie powodzie ciąży ciężar dowodu wykazania miejsc spędzenia noclegów przez pracownika,

11. Naruszenie art. art. 241¹² i 241¹³ § 2 k.p. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe

zastosowanie w kontekście Uchwały Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r. II PZP 11/08 i treści porozumienia związkowego z 2009r. i późniejszych porozumień.

12. naruszenie art. 481§1 kc w zw. Z art. 300 kp.w zw. z art. 476 kc poprzez ich

nieprawidłową interpretację i uznanie, iż istniało zobowiązanie do wypłaty ryczałtu, które miało charakter terminowy i stawało się wymagalne w datach określonych w wyroku;

13. Brak rozstrzygnięcia w zakresie całości roszczenia objętego powództwami albowiem

łączna wartość dochodzonego w pozwach roszczenia jest wyższa niż wartość zasądzona, a ponadto Sąd nie wypowiedział się w zakresie części roszczenia odsetkowego zawartego w pozwach. Z uwagi na sposób sformułowania orzeczenia

II. Naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyznaczonej logicznym rozumowaniem i zasadami doświadczenia życiowego oraz nie rozważenie wszystkich okoliczności niniejszej sprawy i w konsekwencji:

a. niewszechstronną ocenę zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego poprzez pominięcie treści zeznań świadka A. W.

- G. z których wynika, że: „Począwszy od 2010r. i w późniejszych porozumieniach, określone są dwa składniki dotyczące regulacji tych należności. Są podane dwie kwoty. Mniejsza kwota, która stanowi 1/3 całej sumy, służy na pokrycie zwiększonych kosztów wyżywienia w czasie podróży a 2/3 kwoty określone jako „inne koszty socjalne”, stanowią pokrycie ryczałtów za noclegi. Podobne proporcje zawarte są w porozumieniach późniejszych, które są w formie aneksu i są ustalone ze związkami zawodowymi” (załączony do akt sprawy protokół z przesłuchania A. G. (2), sygn. akt IV P 1068/12),

b. pominięcie zeznań samego pracownika Ł. K., który dnia 15 maja 2013 r. podał, iż : (...) Pracodawca z góry założył, że wszystko jest w diecie i nie będzie płacił za spanie w hotelach. (...) Było założone, że w diecie było wszystko, spanie, toalety, parkingi. Tak to rozumiałem, że może za tę dietę miałem sobie wynająć hotel. Z reguły jeździłem do Francji, Anglii i W.. (...) W momencie zatrudnienia otrzymałem zaliczkę w kwocie 1500 zł. Była to zaliczka na autostrady, opłaty, także na płatne parkingi. Zawsze, jak składałem rachunek np. za sanitariat, to był on zwracany przez ND. Nie była to moja pierwsza praca w charakterze kierowcy międzynarodowego. U poprzednich pracodawców też sypiałem w kabinie, ale innej. (...) Nadal pracuję w charakterze kierowcy międzynarodowego. Sypiam w kabinach. Akceptuję fakt, że sypiam w kabinie , ale innej. Aktualnie też nie mam wypłacanego ryczałtu za noclegi. (...) Miałem zmienne trasy.

a. Pominięcia treści opinii biegłego L. S. zarówno pisemnych, jak ustnych, w których biegły stwierdził - rozprawa z dnia 1 czerwca 2015r.: „Ona nie odnosi się do rzeczywistych miejsc noclegu. Ze złożonej dokumentacji przez powoda, nie można ustalić; w jakich państwach pracownicy spędzali nocleg, ponieważ w kartach drogowych (realizacja zadania) będących w aktach sprawy brak określenia państwa noclegu. Przy różnicy ryczałtu gdzie znajduje się minus oznacza, że wypłacono więcej, dotyczy to wszystkich wariantów. Przyjąłem tak dla powoda Ł. K., natomiast dla D. Ś. (1) była to kwota 29, 160 euro wyliczona w ten sam sposób. Mimo podwyższenia kwoty ryczałtu w porównaniu z pierwszą opinią wyszła nadpłata, jeżeli chodzi o Ł. K.. Tak jak w pozwie do rozliczenia przyjąłem rozliczenie nie miesięczne, a wyjazdami.”

c. błędne przyjęcie, iż zapis regulaminu wynagradzania dotyczący rzeczywiście dokonywanej wypłaty diety obejmującej także inne koszty socjalne nie stanowi świadczenia zawierającego w swej treści ryczałt za noclegi;

d. błędne uznanie, iż zawarte w przepisach wewnątrzzakładowych uregulowanie w zakresie zwrotu kosztów podróży obejmujące zwrotu kosztów noclegu ogólnie określona przez pracodawcę dieta na kwotę 38/41 euro nie może być przyjęta jako uregulowanie bardziej korzystne niż powszechnie obowiązujące przepisy,

e. brak jakiegokolwiek ustalenia stanu faktycznego w zakresie miejsc odbywania noclegu i przyjęcie ilości i miejsc noclegów wskazanych przez powoda, bez jakichkolwiek dowodów potwierdzających powyższe twierdzenia,

f. przyjęcie, że niezależnie od przyjętej wersji wyliczeń przez biegłego - w każdej z nich występowała „niedopłata” świadczeń w porównaniu z wysokością ryczałtu naliczonego według zasad z rozporządzenia wykonawczego;

g. przyjęcie, iż pozwana nie przedstawiła pełnej dokumentacji dotyczącej odbywanych przez pracownika podróży służbowych,

h. błędne uznanie, iż w sytuacji gdy pracownik wskazał, iż odbywał podróże i noclegi na terenie Francji (ryczałt 30 EURO) i W. (27 EURO) zasadnym jest naliczenie od pracodawcy ryczałtu, wedle stawki Francuskiej.

2. naruszenie art. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyznaczonej logicznym rozumowaniem i zasadami doświadczenia życiowego oraz nie rozważenie wszystkich okoliczności niniejszej sprawy i w konsekwencji pominięciu przy orzekaniu następujących okoliczności, które są mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia:

a) pracownik od samego początku zatrudnienia wiedział, iż noclegi spędzał będzie w kabinie pojazdu i stan ten akceptował, jako jeden z warunków zatrudnienia, a w toku świadczenia pracy nigdy nie zgłaszał w tym zakresie zarzutów;

b) jak wskazuje pracownik w toku przesłuchania na rozprawie w dniu 15 marca 2013r.:

- Pracodawca z góry założył, że wszystko jest w diecie i nie będzie płacił za spanie w hotelach.
- Z hoteli nigdy nie korzystałem, sypiałem w kabinie pojazdu.
- Nie wiem, dlaczego w trakcie trwania stosunku pracy nie występowałem o ryczałty.
- Było założone, że w diecie było wszystko, spanie, toalety, parkingi. Tak to rozumiałem, że może za tę dietę miałem sobie wynająć hotel.
- Jeżeli była możliwość, to stałem na bazie ND. 80% noclegów, to nocowałem pod firmami, resztę to były noclegi na bazie ND.
- Jak podejmowałem pracę, to wiedziałem, że będę nocował w kabinie. Akceptowałem to przy zatrudnieniu. Nikt mi nie obiecywał, że będę nocował hotelu.

c) pracownik od samego początku zatrudnienia wiedział, iż określona w aktach wewnętrznych „dieta” stanowić będzie kompleksowy zwrot wszystkich kosztów podróży, a w toku świadczenia pracy nigdy nie zgłaszał w tym zakresie zarzutów, a zgłosił je dopiero po zakończeniu stosunku pracy traktując „zwrot” kosztów noclegów jako dodatkowe wynagrodzenie;

d) pracownik nigdy nie poniósł, ani nawet nie zamierzał ponosić kosztów noclegów a obecne roszczenia zgłoszone po zakończeniu stosunku pracy traktując „zwrot” kosztów noclegów jako dodatkowe wynagrodzenie;

e) pracownik w toku świadczenia pracy, niezależnie od wypłacanej mu diety stanowiącej kompleksowe rozliczenie wszystkich kosztów podróży otrzymywał zwrot wszystkich udokumentowanych kosztów związanych z korzystaniem z toalet, pryszniców itp.;

f) Wszystkie pojazdy wykorzystywane przez pozwanego mają w ramach fabrycznego wyposażenia miejsce do spania dopuszczone do użytkowania i spełniające wymogi prawa o czym świadczą dokumenty fabryczne pojazdów złożone do akt sprawy;

g) Żaden z aktów prawnych nie definiuje warunków socjalnych jakim mają odpowiadać miejsca noclegów pracowników;

h) kierowcy zatrudnieni w (...) Sp. z o.o. korzystają na obszarze Unii Europejskiej ze nowoczesnych i specjalistycznych baz transportowych N. D. wyposażonych w pełen węzeł sanitarny, kuchnie wyposażone w sprzęty gospodarstwa domowego oraz miejsca odpoczynku. Bazy transportowe pozwalają wszystkim kierowcą na pełną regenerację sił fizycznych i psychicznych przed kolejnym dniem pracy;

i) Roszczenie objęte spore wygenerowane zostało dopiero po ustaniu stosunku pracy i nie zmierza do uzyskania rekompensaty poniesionych ma stanowić dodatkowe wynagrodzenie ze stosunku pracy;

3. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak w treści uzasadnienia orzeczenia Sądu elementów koniecznych, umożliwiających dokonanie oceny toku wyводу Sądu, które doprowadziły do wydania orzeczenia, w szczególności poprzez brak odniesienia się w stopniu wystarczającym do przyczyn, z jakich Sąd pominął zeznania świadków w niniejszej sprawie, a także dał wiarę powodowi w zakresie ilości oraz miejsc spędzania przez niego noclegów w podróży służbowej,

1. naruszenie art. 173, 178 § 1 Konstytucji RP oraz art. 1 § 2 ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych, art. 2 k.p.c. i w konsekwencji nierozpoznania przez Sąd i instancji istoty sprawy, albowiem w praktyce sąd orzekający w I instancji nie zbadał podstawy materialnej pozwu, jak również skierowanych do niego zarzutów merytorycznych, a w swoim rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy, albowiem uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie stanowi wyrazu zindywidualizowanej oceny prawnej i ustaleń faktycznych w dokonanej przez niezawisły Sąd w indywidualnie rozpoznawanej sprawie.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o;

I. Zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości;

II. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje,

III. Zwolnienie pozwanego z kosztów wpisu od apelacji, ponad uiszczoną kwotą wpisów - w przypadku uznania, iż nie wyczerpuje ona całości należnego wpisu.

IV. Wystąpienie na podstawie art. 267/fraktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem o następującej treści:

1. czy w art. 8 (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 stanowiący, że jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, dzienne okresy odpoczynku i skrócone tygodniowe okresy odpoczynku poza bazą można wykorzystywać w pojeździe, o He posiada on odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które statuuje w § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991 ze zmianami) - obowiązującego do dnia 28 lutego 2013r. oraz w § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. 2013 Nr 167) - obowiązującego od dnia 1 marca 2013r., co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach określonych w § 9 ust. 1-3 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 oraz w § 16 ust. 1-3 rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2013r. albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy w przypadku, gdy pracodawca (przewoźnik) zapewnił pracownikowi (kierowcy) bezpłatne miejsce do spania w kabinie samochodu,

1. czy w art. 8 (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 należy interpretować w ten sposób, iż jeżeli kierowca dokona takiego wyboru, okresy odpoczynku poza bazą, określone w art. 4 lit f-i tego rozporządzenia, może wykorzystywać w pojeździe, o ile ma ono odpowiednie miejsce do spania i znajduje się na postoju,

VI Dopuszczenie następujących dowodów zgłoszonych, w toku postępowania przed Sądem I instancji, i oddalonych postanowieniem z dnia 1 czerwca 2015r.

1) wystąpienie do Sądu Rejonowego dla Poznania - Nowe Miasto i W. w P., VIII Wydział Gospodarczy jako sądu rejestrowego prowadzącego akta dla Stowarzyszenia (...) przy ul. (...), (...)-(...) P. o nr KRS (...), a powoda w tej sprawie, o sporządzenie i przesłanie z akt rejestrowych w/w Stowarzyszenia kopii dokumentów do akt sprawy w postaci:

a) kompletnego wniosku o rejestrację w/w stowarzyszenia wraz ze wszystkimi załącznikami, a także dokumentami złożonymi w wyniku uzupełnienia braków formalnych,

b) statutu w/w stowarzyszenia oraz wszystkich jego zmian,

c) wszystkich protokołów z walnego zebrania członków w/w stowarzyszenia,

d) listy członków założycieli w/w stowarzyszenia,

e) kopii wszystkich sprawozdań złożonych przez w/w stowarzyszenie za wszystkie lata działalności,

f) kopii zajęć komorniczych majątku w/w stowarzyszenia złożonych do akt sprawy,

2) przesłuchanie w charakterze świadków członków założycieli oraz członków organów w/w stowarzyszenia tj.:

a) Prezesa Zarządu - E. W., PESEL: (...),

b) Członka Komisji Rewizyjnej - H. S. (1), PESEL: (...),

c) Członka Komisji Rewizyjnej - H. S. (2), PESEL: (...), na okoliczność ustalenia, czy działalność statutowa powoda polega w istocie na prowadzeniu działalności gospodarczej, jako części przedsiębiorstwa kancelarii radcy prawnego i jest przez niego zarządzana, oraz zobowiązanie ich do złożenia do akt sprawy wszystkich umów zawartych z pełnomocnikiem radcą prawnym R. W. (1), których przedmiotem było ustalenie zasad wynagradzania za prowadzenie spraw Stowarzyszenia.

3) Wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Poznania - Stare Miasto P. B. o załączenie kopii akt wszystkich postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi (adres: ul. (...), (...)-(...) P.) i wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym – G. i J. w P. II Wydział Cywilny o załączenie kopii akt o sygnaturze II Co 9300/13/1,

4) wystąpienie do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym - P. (...) w P. A. P. o załączenie kopii akt o sygnaturze Km 37/34 a także pozostałych postępowań egzekucyjnych prowadzonych przeciwko powodowi,

5) zobowiązanie powoda do przedłożenia do akt sprawy:

a) oświadczenia o wysokości wynagrodzenia uzyskanego przez radcę prawnego R. W. (1) z tytułu prowadzenia spraw sądowych na rzecz stowarzyszenia począwszy od dnia 01 stycznia 2009 r. do chwili obecnej z rozbiciem na poszczególne miesiące,

b) rejestru VAT począwszy od dnia 01 stycznia 2009 r. do chwili obecnej z rozbiciem na poszczególne miesiące,

6) wystąpienie do Prezydenta Miasta P. o kopie wszystkich sprawozdań składanych przez w/w stowarzyszenie od początku jego powstania,

7) wystąpienie do:

a) Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta,

- b) Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi,
- c) Sądu Rejonowego w Zielonej Górze,
- d) Sądu Rejonowego w środzie Wielkopolskiej
- e) Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, o udzielenie informacji o ilości postępowań (wraz z podaniem ich sygnatur) w których powód - stowarzyszenie występował z powództwami, poczynawszy od 2008 r., a także czy w tych postępowaniach w imieniu powoda występował radca prawny R. W. (1),
- 8) dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków wszystkich pracowników, których dotyczą postępowania wytoczone przez Stowarzyszenie przed Sądem w Zielonej Górze oraz w Ł. na rzecz których powód wytoczył powództwo z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, na okoliczność działania powodowego stowarzyszenia, potwierdzenia iż działalność powoda, jak się przypuszcza, polega w istocie na prowadzeniu wspólnie z R. W. (1) działalności gospodarczej, oraz zobowiązanie tych pracowników ich do złożenia do akt sprawy wszystkich umów zawartych z powodem oraz radcą prawnym R. W. (1) , których przedmiotem było ustalenie zasad wynagradzania za prowadzenie sprawy.

VII Z ostrożności procesowej poparty został także zgłoszony zarzut przedawnienia.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodowej organizacji kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez radcę prawnego.

Nadto wniósł o:

- 1) pominięcie wniosków dowodowych zgłoszonych przez pozwanego w apelacji jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie;
- 2) oddalenie wniosku pozwanego o wystąpienie na podstawie art. 267 Traktatu Funkcjonowaniu Unii Europejskiej do (...) z pytaniem prejudycjalnym;
- 3) przeprowadzenie dowodu z dokumentów - pisma pozwanego z dnia 28 maja 2015 r. złożonego w analogicznej sprawie XI P 68/13 prowadzonej przed Sądem Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi do którego pozwany załączył wnioskowaną również w niniejszej sprawie ewidencję czasu pracy uwzględniającą państwa, w jakich nocował pracownik za okres od 4 lipca 2011 r. do 10 lipca 2011 r. (pozwany pracodawca podobnie jak w niniejszym procesie przedłożył przed sądem ewidencję czasu pracy pozbawioną istotnych dla sprawy informacji, a dopiero chcąc wykazać istotne dla siebie fakty przedstawił pełną, wnioskowaną przez stronę powodową ewidencję czasu pracy). Strona powodowa otrzymała przedmiotowe pismo z ewidencją już po zamknięciu rozprawy w niniejszej sprawie i dlatego nie miała możliwości zgłosić powyższego wniosku jeszcze na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym;
- 4) przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy - XI P 68/13 prowadzonej przed Sądem Rejonowym dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi w celu wykazania, że pozwany pomimo twierdzeń, że nie posiada ewidencji czasu pracy uwzględniającej miejsca noclegów kierowców, w rzeczywistości jest dysponentem takiej ewidencji nawet za okres sprzed 4 lat;
- 5) zobowiązanie pozwanego do przedłożenia posiadanej przez niego ewidencji czasu pracy uwzględniającej miejsca postojów beneficjentów powództwa (miejsca noclegów pracowników) w takiej formie w jakiej pozwany przedłożył ewidencję w sprawie XI P 68/13 i przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów w celu wykazania miejsca poszczególnych noclegów spędzanych przez pracowników podczas podróży służbowych.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd Rejonowy Poznań N. – Miasto i W. VIII Wydział Gospodarczy wszczął postępowanie przymuszające wobec Stowarzyszenia (...) w sprawie obowiązku jego wpisu do Rejestru Przedsiębiorców.

Postanowieniami z dnia 2 marca 2017 r. i 8 sierpnia 2017 r. Sąd Rejonowy Poznań N. – Miasto i W. VIII Wydział Gospodarczy nałożył na zarząd stowarzyszenia odpowiednio w osobie E. W. oraz R. W. (1) grzywnę celem przymuszenia do dokonania wskazanego wpisu w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.

/odpis postanowień z uzasadnieniem k. 2048- 2062/

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydział X Gospodarczy Odwoławczy z dnia 17 października 2017 r. uchylono w całości postanowienie z dnia 8 sierpnia 2017 r. i sprawę przekazano Sądowi Rejonowemu Poznań N. - Miasto i W. w P. do ponownego rozpatrzenia.

/postanowienie k.2063 -2069/

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 grudnia 2017 r. zawieszono postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 kpc

/postanowienie k. 2072/

W wyniku wszczęcia kolejnego postępowania o przymuszenie postanowieniem z dnia 28 maja 2018 r. Sąd Rejonowy Poznań N. – Miasto i W. VIII Wydział Gospodarczy nałożył grzywnę na Zarząd Stowarzyszenia L. w osobie R. W. (1)

/odpis postanowienia z uzasadnieniem k. 2094-2105/

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydział X Gospodarczy Odwoławczy z dnia 18 października 2018 r. uchylono w całości postanowienie z dnia 28 maja 2018 r. i sprawę umorzono.

/ odpis postanowienia z uzasadnieniem k. 2111-2116/

Prawomocnym wyrokiem karnym z dnia 14 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu III Wydział Karny po rozpoznaniu sprawy sygn akt III K 238/18 E. W. oskarżonej o to, że:

1. wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustaw podatkowych w okresie od grudnia 2012 roku do dnia 21 grudnia 2016 roku nie przechowywała jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), wystawiony na rzecz tego podmiotu rachunków oraz innych dokumentów - faktur VAT i paragonów dokumentujących rozliczenia z podmiotami działającymi na rzecz Stowarzyszenia (...) tj. o przestępstwo z art. 62 § 3 k.k.s.

2. wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w okresie od stycznia 2010 roku do dnia 21 grudnia 2016 roku jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), nie prowadziła ksiąg tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą tj. o przestępstwo z art. 60 § 1 k.k.s.

3. wbrew obowiązkowi wynikającemu z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w okresie od stycznia 2010 roku do dnia 21 grudnia 2016 roku jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), dopuściła do nieprowadzenia ksiąg rachunkowych tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą **tj. o** przestępstwo z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości

4. w okresie od stycznia 2010r. do 21 grudnia 2016r. działając jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...) w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w sytuacji grożącej niewypłacalnością tego stowarzyszenia, które zgodnie ze złożonymi do Urzędu Skarbowego P. deklaracjami podatkowymi CIT-8 za lata 2010-2016 nie osiągnęła żadnego przychodu w tym okresie, a prowadzone wobec Stowarzyszenia egzekucje komornicze umarzano z powodu ich bezskuteczności, ukrywała składniki majątku Stowarzyszenia (...) w postaci przychodów

Stowarzyszenia wynikających z zasądzonych na rzecz Stowarzyszenia (...) kosztów zastępstwa procesowego poprzez ich niewiedencjonowanie; nie mogąc zaspokoić wszystkich wierzycieli spłacała z uzyskiwanych przez stowarzyszenie środków finansowych trzech swoich wierzycieli: radcę prawnego R. W. (1), radcę prawnego S. J. oraz (...) sp. z o.o. z/s w P. czym działała na szkodę wielu wierzycieli Stowarzyszenia (...): Wyższej Szkoły Logistyki z siedzibą w P., M. S. (1), (...) S. - C. sp. j. z s w W.; (...) sp. z o.o. z s. w B.; (...) sp. z o.o. w s S.; M. P.; (...) sp. z o.o. z s. w W.; Przedsiębiorstwa Handlowo - Usługowego (...) SA z s. w T.; (...) Wyższej Szkoły (...) w P.; (...) A. i M. S. (2) sp. j. z s w S.; (...) SA z siedzibą w N.; (...) SA z s w P.; M. I.; (...) sp. z o.o. z s w (...); (...) sp. z o.o. z s w P.; B. (...) sp z o.o. z s w I.; J. D.; Sądu Okręgowego w Warszawie; (...) sp. z o.o. z s w B.; T. C.; B. K.; (...) sp. z o.o. z s w W.; (...) sp. z o.o. z s. w Ł.; (...) sp. z (...). Z s w K.; Przedsiębiorstwa (...) . Sp. z o.o. z s. w G.; T. (...) - (...) sp. z o.o. z s w Z., udaremniając ich zaspokojenie tj. o przestępstwo z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 1 k.k. i art. 302 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Orzekł w następujący sposób.

1. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 1 tj występku z art. 62 § 3 k.k.s. i za to na podstawie art. 62 § 3 k.k.s. wymierza oskarżonej karę grzywny w wysokości 60 stawek dziennych, ustalając wysokość jedzeni stawki na kwotę 100 złotych;

2. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 2 tj występku z art. 60 § 1 k.k.s. i za to na podstawie art. 60 § 1 k.k.s. wymierza oskarżonej karę grzywny w wysokości 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jedzeni stawki na kwotę 100 złotych;

3. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 3 tj występku z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości i za to na podstawie art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości wymierza oskarżonej karę grzywny w wysokości 40 stawek dziennych, ustalając wysokość jedzeni stawki na kwotę 100 złotych;

4. oskarżoną E. W. uznał za winną popełnienia czynu opisanego wyżej w pkt. 4 tj występku z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 1 k.k. i art. 302 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art 12 k.k. i za to w myśl art. 4 § 1 k.k. i art. 11 § 3 k.k. na podstawie art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 37a k.k. wymierza oskarżonej karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jedzeni stawki na kwotę 100 złotych;

5. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. połączył orzeczone kary i wymierzył oskarżonej karę łączną grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 złotych;

6. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądza od oskarżonej E. W. na rzecz:

- T. (...) sp z o.o. z siedzibą w Z. kwotę 1800 zł,
- (...) S.A. w P. kwotę 11.417,01 zł,
- (...) sp. z o.o. w I. kwotę 630 zł,
- Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 13.864,69 zł,
- (...) sp. z o.o. w B. kwotę 4.362,25 zł,
- (...) sp. z o.o. w W. kwotę 5.727,65 zł,
- (...) spółka z o.o. w K. kwotę 3.076 zł;

7. na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49 poz. 233 z późn. zm.) zwalania oskarżoną od uiszczenia opłaty i na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. od ponoszenia w pozostałym zakresie kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

/wyrok Sądu Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu III Wydział Karny z dnia 14 sierpnia 2018 r. sygn akt III K 238/18 k. 2146-2147/

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych podjął zawieszono postępowanie w sprawie.

/ postanowienie k. 2127/

Na rozprawie w dniu 29 stycznia 2019 r. poprzedzającej wydanie wyroku pełnomocnicy stron poparli dotychczasowe stanowiska a dodatkowo pełnomocnik pozwanego wniósł o zwrot kwot wypłaconych tytułem rygoru natychmiastowej wykonalności.

/oświadczenie e-protokół z rozprawy z dnia 29 stycznia 2019 r. 00:00:49 i 00:03:05/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, trafne okazały się bowiem argumenty pozwanego zarzucające powodowi brak zdolności procesowej czynnej. W związku z powyższym, ponieważ jest to zarzut najdalej idący, a okazał się trafny, zbędne było rozpoznawanie pozostałych zarzutów apelanta.

Wobec ustaleń Sądu Okręgowego i poprzestaniu na rozpoznaniu ww zarzuty zbędne było także prowadzenie dodatkowego postępowania dowodowego. Dotyczy to również okoliczności związanych z charakterem działalności powodowego Stowarzyszenia. Sąd Okręgowy związany jest bowiem, w tym zakresie, prawomocnym wyrokiem sądu karnego.

Wobec powyższego wnioski dowodowe nie zostały uwzględnione.

Przechodząc do rozpoznania zarzutu wskazać należy, iż zgodnie z art. 8 kpc organizacje pozarządowe, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą dla ochrony praw obywateli, w wypadkach przewidzianych w ustawie, wszcząć postępowanie oraz wziąć udział w toczącym się postępowaniu.

W myśl art. 61 § 1. organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o:

- 1) alimenty;
- 2) ochronę środowiska;
- 3) ochronę konsumentów;
- 4) ochronę praw własności przemysłowej;
- 5) ochronę równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli.

§ 2. W sprawach wymienionych w § 1 organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażoną na piśmie, przystąpić do niej w toczącym się postępowaniu.

§ 3. Za zgodą przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, wyrażoną na piśmie, organizacja pozarządowa, której jest on członkiem, może na jego rzecz wytoczyć powództwo lub przystąpić do niego w toczącym się postępowaniu w sporze z innym przedsiębiorcą o roszczenia wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej.

§ 4. Do pozwu lub pisma obejmującego przystąpienie organizacja pozarządowa dołącza wyrażoną na piśmie zgodę osoby fizycznej.

Z kolei art. 62 § 1. do organizacji pozarządowych wytaczających powództwa na rzecz osób fizycznych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby, z wyjątkiem art. 58 zdanie drugie.

§ 2. Do przystąpienia organizacji pozarządowych do strony w toczącym się postępowaniu stosuje się odpowiednio przepisy o interwencji ubocznej, do której nie mają odpowiedniego zastosowania przepisy o współuczestnictwie jednolitym.

Również w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, mogą wytaczać powództwa na rzecz pracownika lub wnosić odwołania od decyzji organów rentowych, a także, za zgodą pracownika lub ubezpieczonego wyrażoną na piśmie, przystępować do nich w toczącym się postępowaniu – art. 462 kpc

Oznacza to, że organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 8 KPC, (jeśli mieści się to w ramach ich zadań statutowych) w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli uzyskają na to zgodę w formie pisemnej od pracownika, mogą wytoczyć powództwo, a także przystąpić do toczącego się postępowania w tych sprawach obok pracownika (post. SN z 26.5.2010 r., II PZ 16/10, L.). W takim przypadku działają na rzecz i w interesie podmiotu, na rzecz którego powództwo wytoczyły lub do którego przyłączyły się w toku postępowania.

Mając na uwadze powyższą regulację wskazać zatem należy, że organizacje pozarządowe mogą występować jako uczestnicy postępowania cywilnego w znaczeniu procesowym (tj. występować na rzecz określonej osoby fizycznej za jej uprzednią zgodą). W każdym przypadku organizacja pozarządowa działa na rzecz pracownika lub ubezpieczonego jako osoby fizycznej (por. art. 61 KPC, z którego wynika, że organizacja taka może działać tylko na rzecz osoby fizycznej). Niemniej jednak warunkiem takiego działania jest m.in. nieprowadzenie przez daną organizację pozarządową działalności gospodarczej.

Definicja działalności gospodarczej była ujęta w art. 2 ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Stosownie do tego przepisu działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Działalność gospodarczą definiuje także ustawa z 11.3.2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.) w art. 15 ust. 2 – jako działalność obejmującą wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody, a w szczególności obejmującą czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych. W myśl art. 44 ust. 4 lit. c Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, sporządzonego w (...)12.1991 r. (Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38), działalność gospodarcza oznaczała w szczególności – na potrzeby tego układu – działalność o charakterze przemysłowym, działalność o charakterze handlowym, działalność rzemieślniczą i działalność w zakresie wolnych zawodów. W chwili obecnej art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 646) Prawo przedsiębiorców określa, iż działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Według orzecznictwa Sądu Najwyższego na tle innych przepisów (m.in. art. 118 KC) działalność gospodarczą wyróżnia kilka swoistych właściwości: 1) profesjonalny charakter, 2) charakter zarobkowy oraz podporządkowanie regułom opłacalności i zysku lub zasadzie racjonalnego gospodarowania, 3) działanie we własnym imieniu, 4) ciągłość, powtarzalność działań oraz 5) uczestnictwo w obrocie gospodarczym [zob. w szczególności uchw. SN(7): z 18.6.1991 r., III CZP 40/91, OSN 1992, Nr 2, poz. 17, z glosą J. M., PS 1992, Nr 9, s. 80; z 6.12.1991 r., III CZP 117/91, OSN 1992, Nr 5, poz. 65 oraz z 14.3.1995 r., III CZP 6/95, OSNC 1995, Nr 5, poz. 72, z glosą M. L., (...) 1996, Nr 6, s. 31].

Ocena dopuszczalności działania danej organizacji pozarządowej w konkretnym postępowaniu należy zawsze do sądu orzekającego. W szczególności Sąd bada, czy zadanie statutowe organizacji nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej oraz czy spełnione są warunki określone w art. 61–63 KPC.

Sąd powinien z urzędu zbadać, czy wstąpienie do postępowania zgłasza organizacja uprawniona do brania udziału w postępowaniu w danym rodzaju spraw. Skutkiem takiej czynności będzie bowiem utrata przez organizację pozarządową legitymacji do udziału w procesie. Zgodnie z utrwaloną w polskim prawie wykładnią tego pojęcia, legitymacja procesowa to wynikająca z prawa materialnego kwalifikacja danego podmiotu do występowania w konkretnym procesie w charakterze strony. Brak legitymacji procesowej prowadzi do oddalenia powództwa, a więc merytorycznego rozstrzygnięcia sądu. Innymi słowy legitymacja procesowa jest to określone normami prawa materialnego uprawnienie konkretnego powoda do dochodzenia sądowej ochrony określonego roszczenia materialnoprawnego przeciwko konkretnemu pozwanemu. Sąd, stwierdziwszy brak legitymacji procesowej, zamyka rozprawę (art. 224 § 1 i art. 316 § 1) i wydaje wyrok oddalający powództwo. Brak przesłanki merytorycznej może być przy tym niekiedy w toku procesu uleczony, jednakże tylko w skutek czynności dyspozycyjnych powoda (np. zmiana powództwa - art. 191), czy też na drodze przekształceń podmiotowych (art. 194-198).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy w toku postępowania apelacyjnego zapadł wyrok karny stwierdzający fakt popełnienia przestępstwa przez Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...), w związku z ustalonym w toku procesu faktem rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej przez to stowarzyszenie.

Tym samym orzeczenie co do istoty sporu w przedmiotowej sprawie wymagało zbadania kwestii posiadania przez Stowarzyszenie (...) w P. legitymacji procesowej w celu wytoczenia powództwa to jest generalnie dopuszczalności jego działania w procesie.

Odnosząc się do powyższego zauważyć należy, iż w myśl art. 11 kpc. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną.

Tym samym sąd cywilny jest związany ustaleniami wyroków karnych skazujących. Zgodnie z art. 11 KPC zakres związania prawomocnych wyroków skazujących dotyczy ustaleń co do okoliczności popełnienia przestępstwa zawartych w sentencji wyroku (wyr. SN z 2.2. (...), II CSK 330/11, L.) - a więc okoliczności składających się na jego stan faktyczny, czyli: osoby sprawcy, przedmiotu przestępstwa oraz czynu przypisanego oskarżonemu - które znajdują się w sentencji wyroku. Dokładne określenie w sentencji wyroku przypisanego oskarżonemu czynu obejmuje wszystkie okoliczności zarówno o charakterze ogólnym (dotyczące przestępstwa w ogóle), jak i szczególne (charakterystyczne dla danego rodzaju przestępstw). A zatem obejmuje: sprawcę przestępstwa, czas i miejsce popełnienia przez niego czynu, opis czynu zawierający wszystkie istotne elementy charakterystyczne dla danego przestępstwa, sposób popełnienia przestępstwa, przedmiot przestępstwa, stwierdzenie winy sprawcy, w tym jego poczynałości, bezprawności czynu oraz w przypadku przestępstw materialnych – skutek i związek przyczynowy (K. Piasecki, Wpływ postępowania i wyroku karnego na postępowanie i wyrok cywilny, Warszawa 1970, s. 119; I. Gromska-Szuster, [w:] Dolecki, Wiśniewski, Komentarz KPC, t. 1, 2011, s. 84; wyr. SN z 18.7.1972 r., I PR 343/71, Legalis; z 10.2.2010 r., V CSK 267/09, Legalis; z 17.6.2005 r., III CK 642/04, Legalis). Związanie dotyczy więc ustalonych w sentencji wyroku znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczynałości sprawcy itp.

Oznacza to, że sąd - rozpoznając sprawę cywilną - musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyr. SN z dnia 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, LEX nr 7928). Co do faktów, w stosunku do których zachodzi moc wiążąca wyrażona w art. 11 KPC nie ma zastosowania zasada swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 KPC), ponieważ sąd cywilny dokonuje tylko subsumcji pod odpowiedni przepis prawa cywilnego wiążących ustaleń wynikających z wyroku karnego (por. wyr. SN z 16.12.1961 r., II CR 1229/60, OSNC 1962, Nr 3, poz. 118). Głównym celem normy art. 11 KPC jest uniknięcie konieczności prowadzenia postępowania dowodowego w dwóch odrębnych postępowaniach sądowych w celu ustalenia tych samych faktów, a w konsekwencji możliwości wydania sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach karnych i cywilnych na podstawie tych samych faktów (jedność jurysdykcji karnej i cywilnej). Istota mocy wiążącej wyroków karnych wyrażona w art. 11 KPC oznacza więc, że sąd rozpoznający sprawę cywilną musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (wyr. SN z 14.4.1977 r., IV PR 63/77, L.). Okoliczności te nie mogą być zatem przedmiotem postępowania dowodowego, jak również

ustalenia co do popełnienia przestępstwa wyłączają możliwość dowodzenia okoliczności sprzecznych z tymi, które ustalił sąd karny.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy w prawomocnym wyroku karnym skazującym z dnia 14 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu III Wydział Karny stwierdził iż M. W. jako Prezes Zarządu Stowarzyszenia (...) popełniła przestępstwa w nim wskazane, nie prowadząc i dopuszczając do nieprowadzenia od stycznia 2010 roku do dnia 21 grudnia 2016 roku ksiąg rachunkowych tego podmiotu, który faktycznie prowadził działalność gospodarczą. Tym samym w przedmiotowej sprawie ustalenie co do faktycznego prowadzenia działalności przez Stowarzyszenie Towarzystwo od stycznia 2010 r. L. wiąże Sąd orzekający i skutkuje uznaniem iż organizacja ta nie jest uprawniona do brania udziału w przedmiotowym postępowaniu. Wobec faktu prowadzenia w sposób stały i systematyczny działalności gospodarczej organizacja Stowarzyszenie Towarzystwo (...) nie spełnia bowiem przesłanek o których mowa w art. 462 kpc w zw. z art. art. 8 i art. 61 kpc. Brak legitymacji procesowej czynnej do występowania w procesie skutkować musi zatem uwzględnieniem apelacji. Sąd drugiej instancji nie jest bowiem uprawniony do merytorycznego rozpoznania apelacji w sytuacji gdy organizacja reprezentująca pracowników, z uwagi na prowadzenie działalności gospodarczej, w ogóle nie jest uprawniona do występowania z roszczeniem po stronie powodowej.

W ocenie Sądu Okręgowego w żadnym razie nie można uznać również, iż skutki braku możliwości udziału w procesie Stowarzyszenia (...), mogą zostać zniesione także z urzędu poprzez odpowiednie przekształcenia podmiotowe na podstawie art. 196 § 1 KPC. Z uwagi na zasadę niezmienności stron postępowania w stosunku do stanu jaki istniał w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji, brak jest bowiem jakichkolwiek podstaw do przekształceń podmiotowych w postępowaniu apelacyjnym, z uwagi na bezwzględnie wyłączenie przez art. 391 § 1 KPC możliwości stosowania przed sądem drugiej instancji art. 194-196 i 198 KPC. (por odpowiednio Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2001 r. I PKN 342/00 OSNP 2003/1/15). Ponadto podnieść należy, iż pracownicy na rzecz których wytoczono powództwo nie zdecydowali się na samodzielne jego poparcie choć niewątpliwie przez lata mieli taką możliwość. Z tych wszystkich względów wniesiona apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy w Łodzi zgodnie z treścią art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskrzony wyrok i oddalił powództwo.

O zwrocie świadczenia wypłaconego z rygoru Sąd orzekł w oparciu o art. 338 § 1 Kpc, zgodnie z którym uchylając lub zmieniając wyrok, któremu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, sąd na wniosek pozwanego orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu poprzedniego stanu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 kpc uznając, iż w sprawie zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony o którym mowa w powołanym przepisie. Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż zdolność stowarzyszenia (...) do występowania w procesie przez lata nie była kwestionowana. Ostatecznie strona powodowa działała też w interesie pracownika wysuwając w jego imieniu roszczenia oparte na przepisach prawa które nie były jednolicie interpretowane. Strona skarżąca nie zachowywała się w procesie nielojalnie. Apelacja została uwzględniona z uwagi na brak spełnienia po stronie powodowej kryteriów formalnych decydujących o jej zdolności do wytoczenia powództwa, a nie z uwagi na niezasadność roszczenia. Dlatego obciążenie jej kosztami postępowania w obu instancjach, w tym konkretnym przypadku, byłoby zbyt daleko idące. Ocena sądu ma także na uwadze ochronę pracowników reprezentowanych przez powodowe Stowarzyszenie, które w przypadku innego rozstrzygnięcia mogłoby domagać się od nich zwrotu zasądzonych kosztów.

Przewodniczący: Sędziowie:

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda

4 III 2019 roku.